

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. Administrator delegat el grant responsabil-Feladó igazgató: Schwarts Endre Proprietar—Tulajdonos: Fraternalitas S.A.R.L. de Editura. Registrul publicatiuniiilor periodice No. 43. Dos. 832-1938. Tribunalul Cluj, Secția III.
Csütörtök, február 16.
1938—5699. Sebat 27.
XXII. évfolyam, 38. szám.

Arany postafiók
No. 244716/629.
Egyéni és irodai hivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop
18. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kü-
lföldre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjazás szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és
szászországi zsidóság egyetlen napilap-
ja. Célkitűzése utánpótlás és a
forrás megjelölésével engedély meg.

Rublee hazamegy

George Rublee Roosevelt elnök bizalmi embereként foglalta el az Evianban létesített államközi menekültügyi hivatal „director of authority” méltóságát. Azzal a küldetéssel hajózott át az Újvilágba, hogy tárgyalásokat fog kezdeni a berlini kormánnyal a németországi zsidók kivándorlása ügyében.

Hónapok teltek el, amíg — angol és amerikai közreműködéssel — előkészítették a talajt Rublee berlini látogatására. Nehéz művelet volt. Rubleennek olyan falat kellett áttörnie, amelyet hiába dőngettek eddig a Népszövetség különböző menekültügyi főbiztosai. Most azonban, hogy államközi hivatalt létesítettek Evianban egy aktív angol miniszter elnökletével és ennek a hivatalnak az élére az Egyesült Államok elnökének bizalmi embere került, — most azt hitték, hogy sikerül majd fog. Rublee át fogja törni a falat, tárgyalni fog Berlinel és Berlin be fog kapcsolódni a menekültügyi kérdés nemzetközi megoldásának művébe...

Ez a közhit kísérte el berlini útjára Rubleet.

Az első riadalmat Schacht bukása keltette. De csakhamar megnyugodtak a kedélyek, mert Berlinben kijelentették, hogy nincs semmi baj, Schacht bukásának semmi köze nincs a menekültügyi tárgyalásokhoz, Rublee igazgató ur újjajön csak vissza, folytatjuk a tárgyalásokat.

S valóban folytatták. Sőt: a Schacht-terv, amelyben „zsarolási” szándékot véltek látni a nyugati hatalmak pénzügyi kérései, — jelezte a napirendről. Kijelentették, hogy nincs szó se nemzetközi kölcsönről, se a német export fokozásáról.

A világ megnyugodott. Bizakodó nyilatkozatokkal volt tele a nyugati sajtó. Rublee is mosolygó arccal szállott vonatra Berlinben London felé...

Azóta néhány csendes hét telt el és most derül ki, hogy mit is takart voltaképpen ez a különös csend: a berlini bizakodásnak és mosolygásnak az lett a vége, hogy Rublee lemondott. A „director of authority” rövidesen újra hajóra ül és visszatér Amerikába. Helyét Sir Emerson, a Népszövetség menekültügyi főbiztosa foglalta el...

Annak a népszövetségi hivatalnak a vezetője, amelynek tehetetlensége miatt hívták össze az evianai konferenciát, amely megalkototta az „Államközi bizottságot”, amely ki-nevezte a „director of authority”-t, akinek helyét most ismét a „tehetetlen” népszövetségi hivatal embere foglalta el.

Vajon ezután mi következik?
Újabb „nemzetközi szerv” létesítéséről ír-
nak a lapok a német zsidó kivándorlás finan-
szírozására, amely kivándorlást a német
határig — és nem tovább — a német kor-
mány fogja irányítani...

Imrédy bukása

Napok óta rebesgették Magyarországon és Erdélyben is, hogy Imrédy magyar miniszterelnök lemondására készül.

A hírrel kapcsolatban különleges, csaknem fantasztikusnak mondható feltételek kerültek forgalomba, amelyek világpolitikai, vagy legalább is kelet-európai politikai változásokkal igyekeztek összefüggésbe hozni a magyar kormányelnök lemondásának hírét.

Egyesek a jugoszláviai kormányváltással igyekeztek magyarítani Imrédy lemondását, mások gazdaságpolitikai okokat sejtettek a váratlan fordulat mögött.

Valószínű, hogy a feltételek mindegyikében van egy kis igazság, hiszen Imrédynek a magyar politikai életben nagyon kevés barátja, de annál több ellensége volt.

Imrédy lemondásának oka azonban ezáltal nemcsak politikai, hanem személyi, tegyük hozzá: tragikusan személyi természetű is volt.

A zsidótörvény megalkotójáról, az intranzigens antiszemita vezérről politikai ellenfeleinek sikerült bizonyítani, hogy egyik, I. Napoleon idejében élt öcsyja — zsidó volt.

Tragikus bizonyíték ez egy olyan államférfi részére, aki minden bizonyul belső hit-
tel és meggyőződéssel állott a nemzeti szocialista ideológia szolgálatában és aki jobb-
bágyhoz méltó buzgalommal és felkészítésg-

Imrédy azért mondott le, mert egyik dédszüelője zsidó volt

A kormány többi tagjai a miniszterelnökkel való szolidaritásból mondottak le

Elnapolták a magyar parlamentet

Budapest, február 15. A magyar kormányválság, amelyet titokzatos légkör övezett, eddig egyre izgalmasabb formákat ölt. Az Havas hírszolgálati iroda megerősíti a hírt, hogy Imrédy miniszterelnök lemondott és ezzel kapcsolatban a következő feltűnést keltő értesülést jelent:

Imrédy Béla a kormány tagjai előtt, akik hivatalos minisztertanácsra ültek össze, szenzációs nyilatkozattal indokolta meg lemondását. A miniszterelnök kijelentette ugyanis, hogy zsidó származása miatt kénytelen lemondani. Egyik anyai ágon való őse ugyanis zsidó vallású volt.

Az Havas ügynökség emlékeztet arra, hogy midőn röviddel ezelőtt az ellenzék támadást intézett Imrédy ellen zsidó származása címén, a lemondott miniszterelnök nyilvánosan és kategórikusan megcáfolta ezt a verziót.

Az olasz Stefani ügynökség illetékes helyről nyert értesülése szerint, Imrédy azért mondott le, mert az ellenzéknek sikerült bebizonyítania, hogy a miniszterelnök egyik őse, aki I. Napoleon idejében élt, zsidó származású volt. Ilyen körülmények között Imrédy úgy vélte, hogy személyes helyzete nem egyeztethető össze miniszterelnöki funkciójával, a magyar kormány zsidó-ellenes tendenciára való tekintettel. A kormány többi tagjai — mondja a Stefani ügynökség — Imrédy iránti szolidaritásukból mondottak le. Politikai körökben általában úgy hiszik, hogy az Imrédy-kormány kül- és belpolitikája az egyetlen lehetséges politika Magyarországon. Ennek megfelelően úgy hiszik, hogy a válság rövid lefolyása lesz és hogy a-kormányon belül nem lesznek említésre méltó személyi változások.

A német kommentár

A német távirati ügynökség jelentése szerint Imrédy lemondása politikai körökben nagy szenzációt keltett. A közvélemény többsége élesen elítéli a metodusokat, melyeket az ellenzék Imrédy megbuktatására felhasznált, hogy vele együtt megbuktassa reform-politikáját is. Ugy látszik azonban — mondja a német távirati iroda, — hogy az ellenzék reményeinek nem fognak valóra válni. Imrédy ugyanis kijelentette, hogy lemondásának okai szigorúan szemé-

lyes természetűek és politikájával semmilyen összefüggésben nincsenek. Ez a lemondás nem sújtja tehát sem a belső reform-programot, sem pedig a külpolitikai vonalat, amely változatlanul a Róma-Berlin tengelyre támaszkodik. A kormány lemondása pusztán formai jellegű. A kormány új összetételében csak lényegtelen személyi változások lesznek. Imrédy legesélyesebb utódjának Teleky gróf látszik. Valószínűnek tartják, hogy a válság lefolyása rövid lesz.

Imrédy bejelenti lemondását

Budapest, február 15. Imrédy Béla miniszterelnök a szerdai minisztertanácsban bejelentette lemondási szándékát. Teleky Pál földművelésügyi miniszter mondott közszóvetet Imrédy eddigi munkásságáért. A miniszterelnök ezután a kormányzó palotába sietett, ahol benyújtotta lemondását.

Az Imrédy-kormány lemondásának elfogadása után Horthy kormányzó azonnal megkezdte a magyar politikai élet vezetését kihallgatását. Elsőnek gróf Bethlen István jelent meg audiencián a kormányzó előtt.

Horthy kormányzó a déli órákban kihallgatáson fogadta Vay miniszterelnökségi államtitkárt, majd Reményi-Schneller pénzügyminiszter jelent meg kihallgatáson. Délután Teleky Pált fogadta Horthy kormányzó, aki a kihallgatás után beszámolt a nemzeti egység pártjában a kormányzóval folytatott tanácskozásáról.

1814-ben, hetéves korában keresztelkedett ki Imrédy zsidó őse

A nemzeti egység pártja szerdán ülést tartott, amelyen Hóman Bálint üdvözölte a miniszterelnököt. Imrédy ezután nyilatkozatot olvasott fel, amelyben elmondja, hogy az új év elején kelték szárnyra személyével kapcsolatban azok a hírek, hogy nem tisztá árja származása. Evégett beszerezettte szüleinek és nagyszüleinek keresztleveleit, amelyekből kiderül, hogy azokat azonnal megkerestették. Mivel a vádak ezután sem szüntek meg, annak idején Baján elhangzott beszéde során részletesen feltárta, hogy nemcsak szülei,

(Folytatása a 8. oldalon)

gel akarta hazáját olyan vízre vezetni, amelyeknek hullámain a zsidógyűlölet hajjai tajtékzanak.

Tragikum a mellett azonban van Imrédy lemondásának egy olyan logikus mozzanata is, mely éppen az Imrédyek világszemléletét nem igazolja és teljes fényt vet a fajteória ama tévelygésére, mely szerint a faji származás végzetesen határozza meg a lelkiélet, a gondolkodás, az érzelmi élet tartalmát.

Mert így: az az Imrédy, akinek családfájáról kiderült, hogy bizony-bizony nem tisztá, teljes szívvel és lélekkel tudott szolgálatába állani az antiszemizmussal és annak a „nemzetmentő” tevékenységnek, mely a hazafias és odaadó magyar zsidóság szívezreit akarja kizárni a kenyérszerzés lehetőségéből.

Imrédy tragikum a annak bizonyossága, hogy valaki zsidó származása ellenére is lehet hitbuzgó antiszemita, százszázalékos magyar nacionalista és odaadó fia egy olyan népek,

amellyel vérségi vonatkozásban nincs százszázalékos rokonságban.

Imrédyről különben is köztudomású, hogy szülei, a kevés zsidóvértől eltekintve, tősgyökeres svábok voltak és apját még Heinrichnak hívták.

Bizonyos, hogy a magyarországi fajvédők és antiszemiták ebből a feltűnő és tragikus példából sem fognak tanulni, de a világ számára annál több tanúságot rejt magában Imrédy tragikus bukása.

Bizonyos, hogy Imrédynek e pillanatban nem különösebben lehet rendben a lelki-egyensúlya. Igazi tragikus hős ő, aki a maga felfogása szerint jót akart azok számára, akik követték őt és akik hitték benne.

A végzet és a sors különös szeszélye azonban kettőtörte Imrédy politikai karrierjét és ez a tragikum mélyen világít rá egyben azoknak tragikumára is, akik Imrédy politikájának áldozatai: a magyar zsidóság tragikumára.

Mussolini beszéde előtt

Január 19-és mondja el Mussolini hetek óta halasztott beszédét Turinban. A Duce hivatalosan és formálisan is le fogja szögezni az olasz követeléseket a Földközi tengeren és Afrikában. A „felelőtlen” tüntetés óta, amelyet Ciano gróf emlékeztetés beszéde után az olasz képviselők rendeztek, Tuniszt és Korzikát követelve, összesen három hónap telt el. Ennyi időre volt szükség ahhoz, hogy egy felelőtlen képviselőházi és uccai tüntetés „felelős” politikai követelésévé érlelődjék. A köztársasági Spanyolország időközben összeomlott, Mussolini elérkezettnek látta az időt. És ezzel új fejezet, a nyugtalanságok és bizonytalanságok új korszaka nyílik meg a nemzetközi politikában.

Néhány, alább következő adattal megkíséréljük megvilágítani azokat a gazdasági adottságokat, amelyek e konfliktus mögött állnak. Olaszország röviddel ezelőtt új kereskedelmi megállapodásokat kötött Szovjetországgal, amelyek hivatalosan arra, hogy a két állam közötti árucserét egymillióárd értékre fokozzák fel. Oroszország fogja szállítani Olaszországnak a szénét, a búzát, a fát, magneziumot, árpát, stb.

1936-ban Olaszország összbérezetala körülbelül hatmillióárd lírát tett ki. Más szóval az új olasz-orosz kereskedelmi szerződés értelmében a felszegt nyersanyag-szükségletének körülbelül egyharmadát a szovjet látja el. E megállapodás gazdasági fontossága tehát nem becslhető le. Az orosz behozatal ugyanakkor jelzalog értékével bir az olasz politika számára. Békeidőben a két állam között kereskedelmi kapcsolatuk lebonyolítása kétségkívül zavartalanul fog végbemenni. Az olasz termelés különböző szektorait látja el az orosz kivitel. Az olasz kormány jelentős amerikai és a dominiumokról való behozataláról mond le, hogy kereskedelmi műveleteit Szovjetországra összpontosítsa.

Nyilvánvaló azonban, hogy háboru esetén ezek a műveletek kevésbé biztosak volnának. Mussolini politikájának főcélja oly gazdasági függetlenséget biztosítani Oroszország számára, amely egyrészt kezkeskedik a nemzetvédelemért, másrészt pedig gondoskodik a lakosság élelmezéséről és nyersanyag szükséglettel való ellátásáról nemcsak békeidőben, de fegyveres konfliktus esetén is. A francia és olasz nemzetgazdaság termelői képessége között ma jelentős eltérések mutatkoznak, az élelmiszerek és nyersanyagok terén. Néhány beszédes szám fogja ezt illusztrálni:

1. Franciaország (gyarmatai nélkül) átlagosan 100 millió mázsa búzát produkál, Olaszország körülbelül 70 milliót.
2. Franciaország 70 millió egyéb gabonát termel (kukorica nélkül), míg Olaszország összesen 10 milliót.
3. Franciaország 160 millió mázsa burgonyát termel, Olaszország 30 milliót.
4. Franciaország 90 millió mázsa céklát termel, Olaszország 26 milliót.
5. Franciaország cukortermelése másfél millió tonna, Olaszországé 300 ezer.
6. Franciaország 16 millió szarvasmarhát tud felmutatni, az olaszok 7 milliót.
7. A franciák 8 millió disznóra számítnak, az olaszoknak legfeljebb 3 millió széttes állományuk van.
8. Franciaország gyapottermelése 20 millió tonnára rug, az olaszoké 12 millióra.
9. Franciaország 50 millió tonna szén fölött rendelkezik évenként, Olaszország 40 ezer tonna fölött. Franciaország 35 millió vasércet termel, az olaszok 500 ezer tonmát. Franciaország 57 millió nyersvasat

szi kez- amerikai akorlat

Ma éjszaka ve-
ri hadgyakorlat.
Norfolk és Bra-
zót fog lezajla-
400 ezer négy-
eten meg vég-
tvevő 550 hadi-
ködését titokban
Houston cirká-
szemlélni a ma-

ált belga nök

avas). III. Lipót
kihallgatáson fo-
gott, aki közölte
kísérlete ku-
kodó erre Spaak
meg kormányval-
vállalta is te

arióz- engyel ban

Daily Telegraph
enti, hogy a len-
bb németet, fő-
let vezetőjét le-
ellenes nemzeti
vezettek. Hír sze-
tiltakozását fe-
miatt a lengyel

suli enség ban

lyos vasuti sze-
osafat völgyében
on állomás köz-
számos áldozat

zesítették ujságirónő

d'Orsay-n sze-
te Dabouis kie-
tikai szerkesztő-
híreket között
berlini francie

sóba készül

Züricher Zeitung
véli, hogy Ciano
elsején Varsóban
százkötje útját.
ogy Ribbentrop
lapestre utazás-
magyar külügy-

Lapkiadó R. Z.
aron L. Pop 13-
60.

IMAT

termel, Olaszország 600 ezer tonnát. Franciaország 600 ezer tonna bauxitot termel, az olaszok 140 ezer tonnát.

Ezekre az adatokra hivatkozik az olasz sajtó, midőn a német lapokkal és a német politikai vezetőivel egyöntetűen a nyersanyagoknak újabb, más alapokon való felhasználását követeli. Más kérdés azután, hogy ezek az adatok mennyire megbízhatók. Német szerző gyűjtötte össze őket és adta ki „Der Mittelerraum“ című könyvében, amelyben ugyancsak az egyes nemzetgazdaságok közötti kiegyenlítődés elve mellett tör lándzsát. Ezekre az adatokra hivatkozik Mussolini, midőn kijelenti, hogy Olaszország számára nem marad más hátra, mint „terjeszkedés, vagy robbanás“.

Széleskörű katonai intézkedések, lázas politikai propaganda készítettek elő az olasz államot és annak lakosságát az európai politikának arra az új fejezetére, melyet a Duce február 19-i beszédén fog megnyitni.

Az amerikai csehek emberséges bánásmódot kérnek a csehországi emigránsok számára

Newyork, február 15. Az Amerikában élő cseh nemzeti közösség emlékiratot intézett Beran miniszterelnökhöz és a cseh kormányhoz, melyben az Amerikában élő csehek a legteljesebb határozottsággal foglalkoztatást bármilyen kisebbségi üldözéssel, vagy elnyomatással szemben, amely politikai, vagy faji okokból történik.

A Csikágóban megjelenő „Svornost“ című cseh folyóirat hangsúlyozza, hogy az Amerikában élő csehek azt kívánják a prágai kormánytól, hogy igazságos és emberséges bánásmódban részesítse az emigránsokat, bármilyen fajhoz, vagy néphez tartoznak is azok.

Az Amerikában élő csehek figyelmeztetik a prágai kormányt, hogy az antiszemitizmus és a zsidóellenes intézkedések, különösen a szlovákiai antiszemita áramlatok már eddig is jóvá nem tehető erkölcsi és anyagi károkat okoztak és hogy Amerikában egyre szaporodnak azok a hangok, melyek a cseh árúk bojkottálását követelik. Ez a bojkott minden újabb antiszemita intézkedéssel erősödne és súlyos károkat okozna a cseh iparnak.

Kivándorlási láz a zsidó uccában

Emigráns információs irodák. Husz lejes fevilágosítás. „Tanuljon spanyolul“. Két beszercei ifja hajót bérel...

Apróhirdetés: „Ha emigrálni kíván, teljes információkkal szolgálhatunk. S. N. Str. Bradului...“

Ilyen és ehhez hasonló szövegek rejtőznek a napilapok hirdetései között.

Sejtettük kivél van dolgunk. Elmentünk az adott címre. Magánház, második emeletén iroda helyisége előtt már többen várnak. Várnak és zugolódnak. Az iroda ugyan is zárva van. Hét óraker kezdődik a „hivatal“. A cingár fiatalember pontosan érkezik, s nyomban megkezdődik „audienciái“.

„Jöhet az első. Fialat férfi a szerencsés első. Közben egy ajtónál nagy a tolongás. Mindenki siet. Ki tudja talán az előtte levővel betelik a kvóta. Bolíviában, vagy Rhodeziában. Valaki szerényen megkérdi: — Tulajdonképpen kicsoda-micsoda ez az iroda? — A többiek össze néznek, de senki sem válaszol a kérdésre.

A szomszédom az iránt érdeklődik, hol van „Trinidad“?

— Közép-Amerika szigetcsoportja... — Vajjon milyen az éghajlat?

— Körülbelül Mekkával azonos földrajzi szélesség alatt van... — A földrajzi vitába egyre többen szólnak bele. Hogy megtanulták ezek az emberek a földrajzot... Hallom a könyvkereskedések új térképstokkokat kénytelenek beszerezni.

San Domingo, Tanganyika, Honduras, Trinidad, Kenya... ki ne tudná ma, hol fekszenek, mennyi a lakosságuk száma, hányan jutnak egy négyzetkilométerre, éghajlat, növényzet, üzhető foglalkozási ágak.

Ha ezelőtt néhány évvel valaki Madagaszkárról beszélt, tréfaszámba vettük és ma...

Végre ránk kerül a sor. Egy íróasztal, két szék és egy papirkosár. Ez a berendezés. A fiatalember fontoskodó arccal fogad. És minden további nélkül kérdezni kezd:

— Hova szándékszik kivándorolni? — Peruba, vágjuk rá.

— Spanyolul kell megtanulniok. — És akkor már mehetek.

— Előbb a nyelvet kell megtanulnia.

Es sorra kérdez: Neve? Kora? Foglalkozása? És végül a legfontosabb: Husz lejt tessék fizetni. (Nem is sok — gondolom.) Ön már csak a második nyelvtornusba kerülhet, miután az első tornus létszáma betelt. Értésíteni fogjuk... Az audieneciának vége.

Naponta két-háromszáz ember jelentkezik. És ez így tart hetek óta. A husz lejt mindenki lepengeti.

Es még valamit: Ezek az emberek hatósági autorizációval dolgoznak. Kötelezték magukat, hogy a jelentkezőket hat hónapon belül „elexpediálják“ az országból. És megkapták az autorizációt.

Gombamódra szaporodnak az ilyen társaságok és egyesületek. Mint valami hullarablók élőködnek a zsidó tömegek jóhiszeműségén.

Az emigrációs specialisták, információs irodák száma naponta szaporodik, újabb és újabb kezdeményezéseket hallani. Akadnak jóhiszemű filantrópok, akik ravasz és mindenre kapható embereknek, jelentős

összegeket bocsátanak rendelkezésükre. És az informátorok pár száz lejért leadják a jó és optimista információkat, 10 éves „Larousseból“, amelyben a bevándorlás szabad volt a világ összes országába. gaiba.

Két fiatalembernek ötlete támad. Opiciót kérnek egy hajóra és utána jelentkezni keresnek. A jelentkezők száma hátfaltalan. Mindenki kész lefizetni a kért

összeget. És a hajó nekivág a tengernek jó remény nevében. Semmi organizáció semmi felelősség. Csak két vállalkozó szellemű beszercei ifju és 500 fiatalember, aki a biztos éhhalál helyett, a bizonytalan, de reményekkel teli tengeri utat választja...

A zsidó ucca megmozdult, a nyomasztó től elvonult felette, a megdermedt szívek fölmelegedtek. A zsidó ucca nem tört le, nem bizza magát a végzetre, új ritmus költözött a lelkébe s ha nincs organizáció és nincs felelősség és vezető, a kis zsidók, akik elvesztették a lábuk alól a talajt, hajóra szállnak, nekivágnak a nagy bizonytalanságnak, de szíviükben a halálos biztonság érzetével indulnak el a szebb jövő felé.

Uránia Mozdó

A négy kém

Izgalmas kalandorfilm, szenzációs tartalommal, főszerepekben: Péter Lorre, Madeleine Carroll, Robert Young

A bucarestii nagybankok a szabadforgalmi devizák régi rendszerének visszaállítását kérték a Banca Națională-tól

Bucuresti, február 15. A korlátlan deviza-autorizációval bíró bucaresti nagybank vezérigazgatói a napokban érkekezletet tartottak a Banca Națională által életbeléptetett új szabadforgalmi devizarendszerrel kapcsolatban. Az érkekezleten részletes memorandumot dolgoztak ki, amelyben felsorolták a bankok kívánságait a Banca Națională

rendelkezéseivel kapcsolatban. A bucaresti bankok kérték, hogy a Jegybank vezetősége vagy vonja vissza a legújabb rendeletet és állítsa helyre a régi szabadforgalmi rendszert, vagy pedig lényegesen módosítsa azt, a memorandumban foglaltaknak megfelelően. A memorandumot már átadták a Banca Națională vezetőségének.

Nagyváradon a Carmel ort. kőser étterem

(Bul. Regele Ferdinand 3, Heymann-udvar, telefon 1400) a né. közönség rendelkezésére áll. Fővárosi nivó. Országiszerte elismert kitchő konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás. — Esküvők és bankettek rendezését vállaljuk.

Repülőgépen akart megszökni egy légionárius vezér

Lezuhant a repülőgép és a sebesült szökevény a hatóságok kezére került

A Rador távirati iroda jelenti: Február 11-én, szombaton délelőtt a Bucuresti melletti otopeni repülőtéren lezuhant egy repülőgép, amelynek pilótáját, Andrei Costint és utasát, aki Ion Nitescu bírónak vallotta magát, súlyos sérülésekkel a bucaresti Saint Vincent de Paul francia szanatóriumba szállították. — Természetes, hogy az ügyben vizsgálat indult, amely szenzációs eredménnyel járt. Megállapították ugyanis, hogy a repülőgép utasa nem az, akinek vallja magát, hanem Victor Dragomirescu, a volt légionáriusok egyik vezetője, akit már régóta köröz a rendőrség. Megállapították továbbá azt is, hogy Dragomirescu Andrei Costinnak repülőgépén Lengyelországba akart szökni, hogy így megszabaduljon a román igazságszolgáltatás kezei elől.

Andrei Costin, aki a Cantacuzino pilótaiskola pilótaképzője volt, ebből a célból hosszú utra elegendő benzint vett magához és szombaton felszállt a baneasai repülőtérről. Felettesének azt mondta, hogy edzést tart. Az otopeni repülőtéren leszállt, felvette gépére Dragomirescut, aki már

várt rá és újból a levegőbe emelkedett. Alig emelkedett azonban 20 méter magasságig a gép, a motor kihagyott és a repülőgép lezuhant.

A rendőrség éppen abban a pillanatban lépett be a szanatóriumi szobába, amikor onnan ki akart surranni egy Natalia Nicolescu nevű nő, kit légionárius tevékenysége miatt 1 évi szabadságvesztésre ítélte a katonai törvényszék és aki már hosszabb idő óta eltűnt. A szerencsétlenség hírére rejtekhelyéről azonnal a szanatóriumba sietett. Ugy őt, mint lakótársnőjét, Margareta Margaritescu közismert légionáriusnőt is letartóztatták. Kihallgatásuk alkalmával azt vallották, hogy a Ghica parkban levő A-ucca 30 szám alatti házban laktak és nemrég 5-6 napig menedéket adtak Dragomirescunak is. A szenzáció ügyben tovább folyik a vizsgálat.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, február 16.

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, rádióadó, reggeli hangverseny, háztartási és művészi tanácsok. 7.45: Reggeli műsor befejezés. 12: Déli hangverseny. 13: Időjárásjelentés, időjelzés, kulturális és sport hírek, állásjelentés. 13.10: Marzu zenekara. 14.10: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 15.10: Hírek. 18: Gyermekóra. 19: Időszéri anyanyelvi verseny. 20: Felolvasás. 20.20: Vendéglői zene. 21.15: Filharmónikus hangverseny. 23.05: Hírek. 23.15: Lemezek, utána híradó és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hangverseny. 11: Hírek. 13.10: Cigányzene. 13.30: Hírek. 14.30: Szalonzene. 15.35: Hírek. 17.10: Hírek. 18.40: Enek zongorakísérettel. 19.10: Cigányzene. 20.30: Három vídám egyfelvonásos. 21.30: Enekhangverseny. 22.05: Kávézene. 22.40: Hírek. 1.05: Hírek. Mit hallgassunk a külföldi műsorból? Pozsony. 20.35: Dvorzák-opera. Parisien Post. 21.15: Lemezek.

SPORTVONAT BUDAPESTRE

utlevél és vízum nélkül

csak egy fényképes személyazonossági igazolvánnyal.

Közozsávról indul március 9-én reggel, Budapestre visszaindul március 14-én este.

Részvételi díj: 1560 lej Közozsávról Budapestig és vissza, III. osztályon, számozott ülőhelyekkel.

Beiratkozás, információk az

Wagons-Lits/Cook

Menetirovadásban CLUJ. Diana Unirii No. 18.

A Z

Emigr

A BELGA SEGÍTENI A Paul Emile Ja parlamentben „Fel szeretn ország figyelmezőn olyan nag teak országunk vábára is a kell nyujsuk. kültek Belgium mitől támog azonban velin sai csaknem e fájdalmas, hetetlen helygükre sietni e belga területé séges, hogy e de nem halad rencsétlen zsid Itt említjük jöléti minisztr usi tárgyalás szenátor beves. Néhány prog közbekialások szónok kijelen kiáltotta: „Eg ellen.“ A ka Schryumakers

AZ ANGO NEKULT GY LEN. Sir Sarter most vála lyeket külön ügyminiszter tállása ügyéb ban kijelent tállási törvény polgárságu E lehet. A törv sáit nem leh folytatta a b tileg nagyobb otthont angol ban megmond Wedgwood ter nem volt azoknak, akik akarják fogat

Samuel Ho az egyes álla között bizony ségek mutat lampolgárok janak örökre meghozták, tet. Nem lát ezt a törvény

Wedgwood desére, hogy nem bátorita családokat a Samuel Hoat fele olyan jó hat, amely

A vita tov mal Wedgwo tert, van-e Angliában a mára összeg hogy milyen zeket, végül nagy összeg teheti Angli kült sem a emélyiség ne szért, hogy szágnak, va lakáshoz és

A belügyr ca kérdés ut kolt. Eppen málvá, hogy a magánsze zek, amelye re összegyű nyilvános el Geoffrey vajjon van- arról, hogy állampolgár tiltani, hog gozzanak, hogy vanna Angliában nácsoltak e alkalmazásá képviselő r mására hoz indítani a kijelentette, ilyen ügyek szert ez üg

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Emigránsok, menekültek

A BELGA KORMÁNY TOVÁBBRA IS SEGITENI AKAR A MENEKÜLTEKEN.
Paul Emile Janson külügyminiszter a belga parlamentben az alábbi nyilatkozatot tette: „Fel szeretném hívni a parlament és az ország figyelmét arra a tényre, hogy állandóan olyan nagy számban érkeznek menekültek országunkba, hogy e menekülteknek továbbra is a legmesszebbmenő támogatást kell nyújtunk. Ma ezrével élnek ilyen menekültek Belgiumban, akik egy nemzetközi komitétól támogatást élveznek. Azt közlik azonban velünk, hogy a komité segélyforrásai csaknem teljesen kikapadtak. Tekintettel a fájdalmas, de morális szempontból kikerülhetetlen helyzetre, kötelességünk segítségükre sietni e szerencsétlen zsidóknak, akik belga területen menedéket keresnek. Lehetőségek, hogy ez áldozatokat követel tőlünk, de nem haladhatunk el érzéketlenül e szerencsétlen zsidók szenvedései mellett.”
Itt említjük meg, hogy a munka és népjóléti minisztérium költségvetésének szenátusi tárgyalása során, Schryumakers rexista szenátor heves antiszemita kirohanást tartott. Néhány progresszív érzelmi szenátor sűrű közbeküldésekkel tiltakozott az antiszemita szónok kijelentései ellen. Egy szenátor oda kiáltotta: „Egy hitlerista izgat itt a zsidók ellen.” A katolikus szenátorok azonban Schryumakers mellé állottak.

AZ ANGOL BELÜGYMINISZTER MENEKÜLT GYERMEKEK ADOPTÁLÁSA ELLEN. Sir Samuel Hoare angol belügyminiszter most válaszolt azokra a kérdésekre, amelyeket különböző képviselők intéztek a belügyminiszterhez menekült gyermekek adoptálása ügyében. A belügyminiszter válaszában kijelentette, hogy az 1926-ban kelt adoptálási törvény értelmében nem angol állampolgárságu gyermekeket örökbe fogadni nem lehet. A törvény erre vonatkozó paragrafusait nem lehet módosítani. Tudott dolog, — folytatta a belügyminiszter, — hogy átmennetileg nagyszámú menekült gyermek talált otthont angol házakban, nem tudnám azonban megmondani ezeknek pontos számát.
Wedgwood ezredes: Vajjon a belügyminiszter nem volna hajlandó segítséget nyújtani azoknak, akik ezeket a gyermekeket örökbe akarják fogadni?

Samuel Hoare belügyminiszter: Minthogy az egyes államok állampolgársági törvényei között bizonyos különbségek vannak, nehézségek mutatkoznak aziránt, hogy angol állampolgárok külföldi állampolgárokat fogadjanak örökbe. Amikor az adoptációs törvényt meghozták, figyelembe vették ezt a helyzetet. Nem látok semmi okot arra, hogy most ezt a törvényt megváltoztassuk.

Wedgwood ezredesnek azon további kérdésére, hogy vajjon jótékonyági formában nem bitorlaná-e a belügyminiszter az angol családokat az örökbe fogadás ügyében. Sir Samuel Hoare azt válaszolta, hogy semmiképpen olyan jótékonyági akcióit nem támogatná, amely a törvényvel ellentétben áll.

A vita további során egy későbbi alkalommal Wedgwood megkérdezte a belügyminisztert, van-e valami nyilvános kontroll Angliában a németországi menekültek számára összegyűjtött összegeket illetően és hogy milyen óra fordították ezeket a pénzeket, végül pedig hogy van az, hogy habár nagy összegeket gyűjtöttek össze, mégsem teheti Angliába lábát egyetlen zsidó menekült sem addig, amíg valamely magánsegélyesség nem vállal személyesen felelősséget azért, hogy a menekültt anélkül, hogy az országnak, vagy az alapoknak terhére esne, lakáshoz és ellátáshoz fog jutni.

A belügyminiszter azt a választ adta, hogy a kérdés utolsó része semmiesetre sem indokolt. Eppen ellenkezőleg, arról van informálva, hogy a menekültek segélyt élveznek a magánsegélyszervezetek alapjaiból. Azok a pénzek, amelyeket a menekültek felségélyezésére összegyűjtöttek, egyébként nem állnak nyilvános ellenőrzés alatt.

Geoffrey Mandersnek arra a kérdésére, vajjon van-e tudomása a belügyminiszternek arról, hogy a londoni német ügyvivő német állampolgárságu egyéneknek meg akarja tiltani, hogy zsidó munkaadók számára dolgozzanak, a belügyminiszter kijelentette, hogy vannak ilyen hírek, amelyek szerint Angliában élő német állampolgárokat eltanácsolták attól, hogy zsidóknál vállaljanak alkalmazást, amennyiben azonban Manders képviselő neki konkrét eseteket fog tudósítani, úgy haladéktalanul meg fogja indítani a vizsgálatot. Manders képviselő kijelentette, hogy bár neki van tudomása ilyen ügyekről, mégsem tudná ezeket közölni, mert ez igen súlyos következményekkel járhatna az illető zsidó munkaadók németországi rokonaira.

hatna az illető zsidó munkaadók németországi rokonaira.

HUSZEZER MENEKÜLT GYEREKET ENGEDNEK BE AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBA? Wagner newyorki demokrata szenátor törvényjavaslatot terjesztett be, amely elrendelné, hogy 1939 és 1940-ben 10-10 ezer németországi menekült gyermeket engedjenek be az Egyesült Államokba. Minden olyan gyermekért, amelyik nem töltötte még be 14-ik évét, egy magánember, vagy egy komité vállalná a felelősséget, hogy nem esnek a köz terhére. Az American Federation of Labour Miámban tartott ülésén határozatot fogadott el, amelyben Wagner javaslatát üdvözi. Ugyanakkor az Industrial Organisation elnöke, L. Lewis, Washingtonban tartott beszédében szintén sikraszállt Wagner javaslatát mellett.

A DELAFRIKAI BEVÁNDORLÁS KILÁTÁSÁI. Dr. Sonnabend, a johannisburgi egyetem szociológiai professzora, aki jelenleg Párizsban tartózkodik, nyilatkozatot adott a Pariser Tageszeitungnak, amelyben kijelentette, hogy pillanatnyilag a délafrikai Unióba való bevándorlás kilátásai nem túlságosan kedvezőek. Az 1933 óta erősen meg-

növekedett zsidó bevándorlás a délafrikai Unió kormányát arra készítette, hogy a kvótát, amely előzőleg csak a kelet-európai országokból való bevándorlást korlátozta, a német bevándorlókra is kiterjessze. Bevándorlásra ma csaknem kizárólag a délafrikai Unió lakóinak hozzátartozói jöhetnek számításba. E pillanatban rendkívül élénk viták folynak 500 menekült gyermeknek a bebocsátásáról, akikért nagyszámú nevelő szülő akar felelősséget vállalni.

Az emigránsok bebocsátásával szemben elsősorban a nemzeti szocialista érzelmi burok tanusítanak ellenállást. A burok attól tartanak, hogy az emigránsok számának növekedésével indirekt utcn meg fog erősödni az angol elem az Unióban.

MEGKEZDÖDÖTT AZ ORT OSE-KAMPÁNY DEL-AFRIKÁBAN. Február 8-ikán, szerdán Johannesburgban és a délafrikai Unió többi centrumában nagy nyilvános gyűléseken megkezdődött az ORT OSE-kampány. A gyűlések főszónoka lord Marley angol képviselő volt, aki az ORT OSE komité délafrikai kampányát vezeti. A johannisburgi megnyitói ülésen nyomban 15 ezer fontot hoztak fel.

Select Mozgó MA RENDKÍVÜLI PREMIER!
Réztábla a kapu alatt
CRONIN világhírű regényének csodálatosan szép filmváltozata, rendezte KING VIDOR.
Főszerepekben:
Rosalinda Russel, Robert Donat
SZAVAKKAL VISSZAADNI E FILM SZÉPSÉGÉT TELJESEN LEHETETLEN, MINT AHOGY LEHETETLEN NAPNYUGTA VAGY SZIMFÓNIA SZÉPSÉGÉT SZAVAKKAL LEÍRNI. LÁTNI KELL EZT A FILMET, ILYEN CSAK EGY KESZÜL ESEMÉNY!
JEGYEKET KERJÜK IDEJEBEN MEGVÁLTANI, VAGY ELŐJEGYZETNI.
Telefon délelőtt 31-50, délután 27-46.

Lettország

Simon Dubnov professzor a zsidó máról és a zsidó holnapról

A Rigában élő kiváló zsidó történetudós, professzor Simon Dubnov, a Zsidó Távirati Iroda kérésére a zsidóság helyzetéről az alábbi levelet írta:

„Önök azt kéri tőlem, hogy adjam értékelést a jelen pillanatnak és állítsak fel prognózist a jövőre. Az első kérdésre könnyebb felelni, mint a másodikra:

Ama borzalmas üldözések, amelyek az egyes európai államokban a kulturvilág legöregebb népe ellen irányulnak, örök szegényfoltjai volnának az emberiségnek, hogy ha a világ hallgatott volna ez üldözések láttára. Szerencse azonban igen sok országban, különösen az Amerikai Egyesült Államokban él még az emberi lelkiismeret. Azok az elítélő szavak, amelyeket Roosevelt elnök kormányának tagjai és a morális előrehaladás összes prominens képviselői a németországi gyilkosságok és kiüzetések ellen mondtak, letörlik ezt a szegényfoltot az országokra arcáról és kizárólag azokra az országokra sűtik a szegénybéllyeket, amelyekben ezek a barbárságok megtörténnek, vagy amelyek ezeket a barbárságokat bizonyos fokig utánózzák.

Ez adja meg nekünk a lehetőséget arra, hogy ne essünk kétségbe. Ha kétségbeesési hangulat terjedne el a mai szerencsétlen időkben, úgy ez súlyos vétket jelentene néppünkkel szemben, amely fizikai és morális sebének sulya alatt nyög, éppen ma van szükség teljes aktivitásunkra, hogy ezeket a sebeket be tudjuk gyógyítani. A világ összes zsidó szervezeteinek erejét egységesíteni kell, hogy a zsidó nép érdekében való mentési akciók keresztül lehessen vezetni.

Nemcsak arról van szó, hogy történelmünk legtragikusabb szakaszát éljük, de érezzük egy eljövendő történelmi korszak szülési fájdalmait is. A zsidó nép új vándorlási folyamata, amelyet a legutóbbi európai kiűzések hoztak létre, a legközelebbi periódusban a világdiaszpóra új elosztását fogják eredményezni. A diaszpóra hegemonia-centrumai Európából az amerikai államokba és Érc Jiszrealbe fognak áttevődni, keleti perifériái pedig Ázsiában és Afrikában lesznek. E két földrajzi irányban kell dolgoznunk, ez a legközelebbi feladatunk.”

Lengyelország
KÜLÖNÖS TERROR A GDINIAI KÖZSÉGI VÁLASZTÁSOKON. Gdunia lengyel kiűző városból jelentik, hogy a legutóbbi vá-

rosi választásokon egyetlen egy zsidó sem vett részt, noha a zsidók rendkívüli módon járultak hozzá a kikötőváros felépítéséhez és gazdasági megerősödéséhez. Már percentuális számuknál fogva is joguk volna bizonyos számú helyhez a városi tanácsban. A legutóbbi napokban, közvetlenül a választások előtt, olyan plakátok jelentek meg Gdunia utcáiban, amelyekben az antiszemita nemzeti demokraták és a kormánypárthoz tartozó Ozon képviselői megígérték a választóknak, hogy Gdiniát zsidómenetessé teszik. Ugyanakkor minden aláírás nélkül tömördek röpcédulát szórtak szét a városban, amelyek főleg a zsidók között lettek terjesztve ismeretlen kezek által. Ezek a röpcédulák a következőket tartalmazták:
„Gdiniái zsidók!

Nagy szakadék választ el bennünket tőletek. Mégis Lengyelország ma az egyetlen ország, amely nem kobozta még el tőletek az élethez való jogot. Ezért hisszük azt, hogy meg fogtok bennünket érteni. Tudjuk jól, hogy a zsidó szocialista internacionálé pártjának paktumot kötöttetek a lengyel szociáldemokratákkal és ti finanszíroztátok az ő választási kampányukat. Figyelmeztetünk benneteket és létfenntartási ösztönötökre appellálunk. Nem akarunk benneteket a gdiniai választási urnák előtt látni. Még nem kobozták el tőletek a választói jogot, így tehát csak egészséges emberi értelemtekre appellálhatunk. Ne tegyétek Gdiniát Moszkvává, vagy Barcelonává. Tudjuk jól, hogy minden zsidó választó egy szavazatot jelent egy idegen ügynökség számára. Figyelmeztetünk benneteket, a választások napján ne hagyjátok el lakásaitokat, ne mutakozzatok az utcákon, ne lehessen látni benneteket a választási helyiségek mellett. Pontosan meg fogunk figyelni benneteket. Akit közületek meg fogunk látni ezen a napon az utcán, az lesz az első, akinek el kell hagynia Gdiniát. Zsidók, a választás napján nem akarunk látni benneteket.”

Ezek a plakátok napokig függtek az utcákon anélkül, hogy valamilyen hatóság közbelépett volna. Az eredmény az volt, hogy a zsidók sem jelölt listát nem nyújtottak be a választásokra, sem a választási urnák előtt nem jelentek meg.

A LENGYELORSZÁGI ZSIDÓK KIVÁNDORLÁSI PROBLÉMÁJA. A néhány hónappal ezelőtt Lengyelországban megalakult zsidó kolonizációs komité, amely Mózes

Schorr professzor vezetésével január 25-ikén Londonba érkezett, részletes jelentést adott ki eddigi tárgyalásairól.

A komité, így hangzik a jelentés, elsősorban azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a zsidó szervezeteket rávegye a Németországból Lengyelországba kitoloncolt lengyel állampolgárságu zsidók kivándorlásának megkönnyítésére. A delegáció tárgyalásokat folytatott a Jewish Agency vezetőivel, Chaim Weizmann professzorral, Sellg Brodetskyvel, Berl Lockerrel és Mrs. Eduard Jakobs-szal. A Jewish Agency tagjai közölték a lengyel delegációval, hogy a Jewish Agency az eviani konferenciához intézett memorandumában azt kérte, hogy a konferencia ne csak a német zsidók ügyével foglalkozzék, hanem azoknak a kelet-európai országok, főleg Lengyelország zsidóinak kérdésével is, akik ki akarnak vándorolni. A Jewish Agency kijelentette azt is, hogy tökéletesen támogatja a lengyel zsidóknak Palesztinába való bevándorlási igyekezetét és a német zsidók különösen nehéz helyzete ellenére is a lengyel zsidóságnak joga van azt kérni, hogy a certifikátok elosztásánál megfelelő kvótához jusson.

Tárgyalt a delegáció a német zsidók segélyszervezetével is, ahonnan azt az ígéretet kapta, hogy a bizottság segítséget fog nyújtani azoknak a lengyel állampolgárságu zsidóknak, akik kénytelenek voltak Németországot elhagyni. Kivétel csak azok a lengyel zsidók fognak képezni, akik csak a legutóbbi időkben telepedtek le Németországban.

Hogy az eviani konferenciát a lengyel zsidók ügyével való törődéssel rábírhják, a delegáció igen sok, az eviani konferencián képviselt állam delegátusával folytatott eszmecsere.

Fogadta a bizottságot az eviani konferencia elnöke, lord Winterton is. Majd megjelentek Rublee menekültügyi igazgatójánál, aki kijelentette, hogy az eviani konferencia igyekezni fog kompetenciáját a Németországból kiutasított lengyel zsidókra is kiterjeszteni.

A lengyel zsidó delegáció megjelent ezután a Board of Deputies és a Joint Foreign Comitté elnökénél. Mind a két bizottság ígéretet tett arra, hogy támogatni fogja a Németországból kiutasított lengyel állampolgárságu zsidók kivándorlását.

Csehszlovákia

BENES NEM HISZI, HOGY TOTALIS ANTISZEMITA TÖRVÉNYEKET FOGNAK HOZNI CSEHSZLOVÁKIÁBAN. Dr. Benes volt csehszlovák köztársasági elnök, aki február 9-én, csütörtökön, a Washington hajó fedélzetén Newyorkba érkezett, a Zsidó Távirati Irodának adott nyilatkozatában kijelentette, hogy véleménye szerint Csehszlovákiában nem fognak a dolgok annyira kiegyezni, hogy totalis antiszemita törvényeket hoznának. Benes szerint Csehszlovákia helyzete ma olyan, hogy az állam hajóját igen elővigyázatosan kell kormányozni. Nyilatkozata végén a volt köztársasági elnök sietett leszögezni újból, hogy ő személyesen mélyen elítél minden antiszemita akciót és megnyilatkozást.

TISO SZLOVÁK MINISZTERELNÖK A ZSIDÓKÉRDÉSÉRŐL. Dr. Tiso szlovák miniszterelnök Peter Prídavok sajtótájékoztatójában fogadta a Zsidó Távirati Iroda munkatársát, akinek szóról szóra kijelentette, hogy „a szlovákiai zsidókérdés igazságosan, szociálisan és emberiesen lesz megoldva.” A szlovák miniszterelnök hozzátette azt is, hogy igen nagy figyelmet szentel a zsidók Palesztinába való vándorlásának, amelynek érdekében dolgozták ki az ismeretes transzfertervezetet.

Arra a kérdésre, hogy 87 ezer zsidónak miért nincsen képviselője a szlovák parlamentben, Tiso kijelentette, hogy a zsidók felállíthatnak volna egy zsidó listát, ezt azonban nem tették. „Meglátogatott engem — mondotta Tiso, — a szlovák zsidóknak egy küldöttsége, amely lojalitását fejezte ki a szlovák állammal szemben anélkül, hogy a szlovák parlamentben képviselőre igényt tartott volna.”

Az állampolgársági revizióról és az emigránskérdésről szólva, Tiso miniszterelnök kijelentette, hogy a csehszlovák kormányoknak ezen rendelkezései Szlovákiára is vonatkoznak, ahol igen sok németországi, magyarországi és lengyelországi menekült tartózkodik. Ezeket az emigránsokat vagy visszaküldik eredeti hazájukba, vagy pedig ha ez nem volna lehetséges, egy bizonyos kényszerlakóhelyet fognak számukra kijelölni.

Tiso miniszterelnök nyilatkozatát azzal fejezte be, hogy a szlovák kormány törvényesen fogja rendezni a zsidóknak a gazdasági életben való szerepét. A zsidótörvény, amely az egész csehszlovák köztársaságra érvényes lesz, már tervezet formájában teljesen elkészült és rövidesen a parlament elé is kerül.

HIREK

Az amerikai lapok teljes terjedelmében közlik Öfelsége, II. Károly király rádióüzenetét. Washingtonból jelentik: Az amerikai lapok teljes terjedelmében közlik Öfelsége II. Károly király rádióüzenetét. A New York Times kapcsolatot lát a román uralkodó és Cordell Hull amerikai külügyminiszter tegnapi esti rádiószózatai között. Utóbbi az Egyesült Államok szövetségi kormányának a newyorki világhiálitáson való részvételéről beszélve ugyanolyan visszhangot keltően és hasonló értelemben szólott a nemzetközi békeről és együttműködéséről. Több amerikai személyiség kérte fel a washingtoni román követséget, tolmácsolja Bucuresti meleg szerencsekirovánataikat az annyira sikerült amerikai-román megnyilatkozásért.

Közoktatásiügyi tisztséget csak román állampolgár tölthet be. Bucurestiből jelentik: A nemzeti nevelésügyi minisztérium rendeletet adott ki, amelyben leszögezi, hogy közoktatásiügyi tisztséget, legyen az állami, vagy magánjellegű, a román állampolgárságtól teszi függővé. Kivételt képeznek a tudományos missziók tagjai s a román állam által előadások tartására meghívott külföldiek. Az iskolák kötelesek 30 napon belül előterjeszteni azon tantervek iratait, akik nem román honosságaik, az esetleges indokolásokkal és indítványokkal. Azokat azonnal elbocsátják, akik nem nyújtják be irataikat.

Tüzesetek Máramarosban. Szigetről jelentik: Az elmúlt éjjel a kéményből kipatant szikrától tüzet fogott Fruchter Feiga Szacsal községi asszony háza. A tűz veszedelmes gyorsasággal terjedt és pillanatok alatt az egész ház egy hatalmas lángtenger volt. Pár órai megfeszített munkával sikerült megakadályozni a tűz továbbterjedését, Fruchterné háza és teljes berendezése azonban porrá égett. A kár csaknem félmillió lej. Fruchternének a házban alvó beteg leányát csak az utolsó pillanatban, nagynehezen lehetett kimenteni. — Strántura máramarosi községben ugyancsak tűz pusztított. Itt Lihet Floare asszony háza fogott tüzet ugyancsak a ki nem tisztított kéményből kipattant szikrától. A ház teljesen leégett, a kár meghaladja a kétszáz ezer lejt.

VASUTI SZERENCSETLENSÉG ALDOZATA LETT LEONIDA IRIMESCU, A KOLOZSVÁRI NEMZETI SZÍNHÁZ MŰVÉSE. Temesvárról jelentik: Megrendítő szerencsetlenségről érkezett hír a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatósághoz. Rövid távirat azt adta hírül, hogy Leonida Irimescu, a színház tehetséges drámai művésze, a temesmegyei Vinga állomáson vasúti szerencsetlenség áldozata lett. Irimescu tagja volt a színház turnézó csoportjának, amely nemrégiben Nagyváradon, Aradon és Temesvárt vendégszerepelt. Amikor a társulat visszatérően volt Temesvárról, Vinga állomáson a színész leszalott cukorkát vásárolni, lévén a vingai bonbon ismert különlegesség. A vonat már indulóban volt, amikor Irimescu fel akart szállani a mozgásban lévő szerelvényre. Szerencsetlenségére a színész megcsúszott és a kerekek közé zuhant, amelyek darabokra vágták. Irimescu azonnal meghalt.

Ma a ROYAL slágermozgóban a szenzációk szenzációjának premierje:
UJ VILAG HAJNALAN (Alexanders Ragtime Band).
 A szenvedély, a sors, az izgalom, a szerelem, a hősiesség művészi filmje: Főszerepekben:
TYRONE POWER,
 ALICE FAYE és DON AMECHE.
 IRVING BERLIN 29 slágere mindenkinek fülében fog csengeni!
 Tekintse meg a Konstruktó kirakatát, ahol a film slágereinek lemezei kaphatók.
 Számozott helyek elővételben. Telefon 37-05.

Öfelsége és Mihály vajda az Olimpiád film bucuresti bemutatóján. Bucurestiből jelentik: Az Aro mozgóképszínházában tegnap tartották meg Öfelsége és Mihály nagyvajda jelenlétében az olimpiai film bemutatását. A bemutatón résztvett Léni Rifenstahl, a nemes német filmszínész is, akit az előkelő közönség lelkesen ünnepelt.

Egyhavi fogház — kommunista köszöntésért. A nagyváradi szakszervezeti munkás-ság a román-magyar közeledés jegyében irodalmi estélyt rendezett, amelynek keretében Nagy István ékszerész-munkás Petőfi Sándornak „Egy gondolat bánt engemet” című versét szavalta román és magyar nyelven. A szavalt, amikor a versnek ahhoz a kitételéhez érkezett, hogy „szent világszabadság”, a szavaltás hevében magásra emelte öklöbe szorított kezét. Nagy volt meglepetése, amikor az estély végeztével eljárás indult ellene, mert a kiküldött hatósági közeg ugy vélte, hogy felemelt kezével a kommunista köszöntést fejezte ki. Nagy István a katonai törvényszék elé került, amely a tanú kihallgatások után tiltott politikai propaganda és köszöntés vétsége miatt egyhónapi elzárásra ítélte.

A Munkás-Athaeneum irodalmi matinéja. A Munkás-Athaeneum szaknevelési és kulturregyesület munkásiroi csoportja folyó hó 19-ikén (vasárnap) délelőtt 10 órakor az Épitőmunkás Otthonban irodalmi előadást rendez. Ezen alkalommal Jordáki Lajos, Salamon László, Kovács Katona Jenő, Asztalos István és Nagy István fogják ismertetni saját költeményeiket, novelláikat és tanulmányait. Belépőt díj nincs, vendégeket szívesen lát a vezetőség.

Megakartak mérgezni egy szigeti kereskedőt. Szigetről jelentik: Eddig még ki nem derített háttérű emberölési kísérlet ügyében folytatnak nyomozást a szigeti hatóságok. Pár nappal ezelőtt ugyanis súlyos gyomorgörcsökkel ápolás alá vették Sziklai János ismert nevű szigeti bodegatulajdonost. Az eset gyanusnak tünt Sziklai családtagjai körében és vegyelemeztek azt a húst, amelyből a bodegatulajdonos előbb evett. Legnagyobb meglepetésre megállapítást nyert, hogy a hús, amelyből Sziklai szerencsére csak egy csipetnyit evett és a többit meghagyta, arsénporral volt behintve. Azonnal értesítették a rendőrséget, amely őrizetbe vette Sziklai elbocsátott szakácsát, Russu Ioant. Ez előbb állhatatosan tagadott és a kereskedő egy nőalkalmazottjára akarta terelni a gyanút. Később azután megtört és bevallotta, hogy ő hintette az arsénport a húsra, mert elakarta tenni láb alól a gazdáját. Russu nem vallotta be, hogy mi készítette tetteire. Atadták az ügyészségnek.

A felső tanítóképzőbe ezental 20 százaléban vesznek fel kisebbségi jelölteket. Bucurestiből jelentik: A jövőben a felső tanítóképző iskolákba 20 százalékos arányban fognak felvenni kisebbségi tanárjelölteket.

Arjásítják a német nagyipart. Berlinből jelentik: Funk rendeletileg kiterjesztette a nemzetgazdaság arjásítását a nagyiparra is. Az intézkedés nem érinti a zsidó karitatív intézményeket és kivándorlási hivatalokat.

NAGY ÜNNEPESÉGEK LESZNEK FEBRUÁR 27-ÉN, AZ UJ ALKOTMÁNY ELETBELEPTÉSENEK ÉVFORDULÓJÁN. Bucurestiből jelentik: Február 27-én, az új alkotmány életbeletetésének első évfordulóján nagy ünnepek lesznek az egész országban. A fővárosban istentisztelet lesz a patriárkián, parádé a királyi palota előtt és este fátylasművet. Az összes iskolákban előadásokat fognak tartani az új alkotmány jelentőségéről.

Hármas ikreknek adott életet egy vasuti munkás felesége. Bucurestiből jelentik: Iasiban egy Senastia Florea nevű asszony, egy vasuti munkás felesége, hármas ikreknek adott életet, amelyek közül kettő fiú és egy leány.

A gondos anya tudja, hogy a Diana sósborseszét betegségek ellen használhatja, bedörzsöléssel elejét veheti a meghülésnek.

A CFR. NEM VALLALJA TÖBBÉ A KÜLFÖLDRE KÜLDÖTT CSOMAGOK BIZTOSÍTÁSÁT. Bucurestiből jelentik: A CFR. köztudomásra hozza, hogy lejárt a szerződése a nemzetközi csomagbiztosítási társasággal és ennek megfelelően nem vállalja a külföldre küldött csomagok biztosítását.

„Réztábla a kapu alatt” című világhírű Cronin-regénynek ma délelőtt volt a sajtóbemutatója. Régen nem volt részünk ilyen csodálatos művészi élményben. Mikor a newyorki lapok kritikáit olvastuk, azt hittük, hogy elfogott az amerikai sajtó, mert a film Amerikában készült. De a bemutató után láttuk, hogy a lapok dicsérete nem elégséges ahhoz, hogy e film szépségét, rendezését, a művészek elsőrangú játékát megfelelően jellemezze. Ennyi szépséget, ennyi emberi érzést, mint amit e filmbe vittek, eddig még nem láttunk. Rendező Vidor, övé az érdem, hogy oly tökéletesen sikerült visszaadni e film szépségét. Lehetetlen szavakban elmondani e film kiválóságát. Főszerepeit Rosalinda Russel és Robert Donat alakítják tökéletesen. Mindenkinek ajánljuk, hogy nézze meg a „Réztábla a kapu alatt” c. regény filmváltozatát, mely ma, csütörtöki kezdettel fut a Select Mozgóban.

COLECTURA OFICIALA és a P. T. T. intézményei

1939 évi február 15-i húzás eredménye
 18 sorsjáték 4-ik osztály

Egy millió lej
 91.840 szám I. S. matca

Egy millió lej
 173.395 szám S anexa

Egy millió lej
 229.024 szám S anexa

200.000 lej	24.565	szám II. S. matca
200.000 lej	25.610	szám II. S. matca
200.000 lej	25.635	szám II. S. matca
200.000 lej	38.678	szám II. S. matca
200.000 lej	39.654	szám I. S. matca
200.000 lej	51.329	szám II. S. matca
200.000 lej	51.366	szám II. S. matca
200.000 lej	70.401	szám I. S. matca
200.000 lej	78.497	szám I. S. matca

valamint 79 100.000 lejes nyereséget.

KÖZPONT:
Cluj, Str. Reg. Maria No. 46.

Bölcselettanból is anyanyelvükön vizsgáztatnak a kisebbségi tanulókat. Bucurestiből jelentik: A nemzeti nevelésügyi minisztérium a következő határozatot hozta a kisebbségi tanulókat érettségi vizsgálatára vonatkozóan: Az érettségi törvény azon előírása mellett, hogy a tudományos tárgyakból anyanyelvükön vizsgáztatandók a tanulókat, az új törvényes rendelkezés lehetővé teszi, hogy a bölcselettan vizsgát is az illető iskola oktatási nyelvén tegyék le.

Eljegyzés. Kaufmann Jituka Cluj és Lévi-Révi Miklós újságíró Társad. jegyesek.

A Goldmark Filharmóniai Társaság ezental értesíti tagjait, hogy ma, csütörtökön este 9 órakor rendez próbát tart, melyre a tagok feltétlenül és pontos megjelenését kéri.

Trockistákat tartóztattak le Varsóban. Varsóból jelentik: A hatóságok 100 felforgató tevékenységgel vádolt egyént tartóztattak le. Allitólóg trockijista elemekről van szó.

A prostitúció vámszedője. Bucurestiből jelentik: Ecaterina Petrov, a Crucea de Piatrának nevezett bucuresti bordélyházmegyed egyik háztulajdonosnője feljelentett egy Smil Olshanetzky nevű egyént, aki több, mint 200 százalékos kamatot vett a prostituáltaktól.

Tíz évre ítéltek a férjgyilkos asszonyt. Bucurestiből jelentik: Az ilfovi büntetőtörvényszék tíz évi kényszermunkára ítélte Manda Cristache asszonyt, aki a tavalyi év férjét fejvesztéssel próbálta megölni.

Sulyos visszaélésekre jöttek rá a kolozsvári köztemető ügyvitel körül. Ismeretes, hogy dr. Bornemisa Sebestyén főpolgármester szigorúan ellenőrizni a városi tisztviselőket és alkalmazottakat és a visszaélésekkel szemben a legerélyesebb módon jár el. Nemrégiben két városi vámenelőrt ért tetten szabálytalanságokon, amiért rögtön fel is függesztették őket és feljelentést tettek ellenük az ügyészségen. A főpolgármester arról értesült, hogy a temető ügyvitelénél is szabálytalanságok történtek és ezért a polgármester bizottságot küldött ki, hogy vizsgálatot folytassanak az ügyvitelről. A vizsgálat megállapította, hogy Lichire Nicolae, a temetői iroda főnöke Marghita Stefan tisztviselővel és Berecz Simcon sírásóval egyetemben, sulyos visszaéléseket követett el. Fentnevezettek pénzösszegeket vettek fel különböző családoktól azzal, hogy ingyen sírhelyeket szereznek nekik, illetve támogatják a városnál az ingyen sírhely iránti kérésüket. A főpolgármester rendeletére rögtön függesztették őket állásukból és feljelentést tettek ellenük az ügyészségen.

TURISZTIKA

A Haggibbor siskozostálya kedvező viszonyok esetén vasárnap, február 19-én reggel 5 óras indulással autós kirándulást indít Băisoorara. Jelentkezés pénteken este 6 óráig a Stadion sportüzletben és a Haggibbor helyiségében (Iuliu Maniu 2. II. em.) A vezetőség kéri az érdeklődőket, szíveskedjenek péntek estig jelentkezni, mert később nem fogadhatók el jelentkezések.

Ma járt le a vállalatok tisztviselői kimutatásainak benyújtási határideje. Bucurestiből jelentik: Ma járt le az utolsó határideje a vállalatok tisztviselői kimutatásainak benyújtásának, a román személyzet védelmére vonatkozó törvény előírásainak megfelelően.

Házasság. Mezei Magda és Lempé Aron folyó hó 19-én, vasárnap délután fél négy órakor tartják Nagyváradon (Str. Hasdeu 8. szám alatt) házassági ünnepélyeket. Minden külön értesítés helyett.

Szigorúan ellenőrizni fogják a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény betartását. Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium jelentést kapott, hogy egyes helyeken nem tartják tiszteletben a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény rendelkezéseit. A munkaügyi miniszter utasította a munkaadókat, hogy a törvény ellenőrzésével megbízott különleges bizottságoknak, hogy váratlan ellenőrzéseket győződjének meg arról, hogy a különböző kereskedelmi és iparvállalatok tiszteletben tartják-e a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény rendelkezéseit.

Csőbe ment az egyik legnagyobb amerikai bank. Newyorkból jelentik: A newyorsei „Guarantea Trust Co.” egyik ke az Egyesült Államok legnagyobb bankjának, melynek 39 ezer betétese volt, akik 80 millió dollár betétet képviseltek, kártelen volt csődöt kérni. A bank vezetősége eljárását azzal indokolja, hogy a vállalat tőkét ingatlanokba fektette. A betétesek 80 százaléka jogos kívánságait a szövetségi bankbetéteket biztosító fedezetből fogják kielégíteni. Ez az összeg a legnagyobb, amelyet bankbetételap eddig hasonló hiányok fedezésére fizetett.

Szigorúan ellenőrizni fogják a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény betartását. Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium jelentést kapott, hogy egyes helyeken nem tartják tiszteletben a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény rendelkezéseit.

Több amerikai személyiség kérte fel a washingtoni román követséget, tolmácsolja Bucuresti meleg szerencsekirovánataikat az annyira sikerült amerikai-román megnyilatkozásért.

Iróca

Bucurestiből jelentik: A nemzeti nevelésügyi minisztérium a következő határozatot hozta a kisebbségi tanulókat érettségi vizsgálatára vonatkozóan.

Tíz évre

Cluj, Predovic jezte be lossegéd A „tel László a gáltatás netes b Rózsinal szék ter rós és tét a m lejátszó Predov lesovány szavakk mélyi a talosseg vallásu. A ter sor, am jölsimer zanatát: 15-re v Dragalin nyes ki gáról m álló fej ta ágyt hajnál vó hullá reggel ahol vég Este 7 kezdte sére. M kertjébe éj sötét kolt an nem tu kilós as nem bi tehát a bolásáh kezeit e kihurcol dörbe, A rétegel hullatot timentni A gy még 10

Áprilisban elkészül a „házak névjegyzéke“

Szigoru szankciók az új bejelentési törvény megsértői ellen

Bucuresti, február 15. Ma megjelent a lakók személyazonossága bejelentéséről szóló törvény végrehajtási utasítása. A törvény bevezeti az ugynevezett ház-névjegyzéket. Az intézkedés célja az, hogy a rend és tekintély elvét erősítse meg. A lakók lajstromozása szükségessé vált részint a felforgató elemek rejtegetése miatt, másrészt pedig, mert a házak szuterénjeiben padlásszobáiban és cselédszobáiban valósággal nyüzsgönek a büntető törvénykönyv

vel összeütközésben lévő elemek.

Április 23-ika és május 23-ika között elkészítik a házak névjegyzékét. Minden ezután bekövetkező lakhelyváltoztatást öt napon belül be kell írni a névjegyzékbe. A névjegyzék több rovatra oszlik, amely feltünteti, hogy az illető ház lakásait és szobáit kik foglalják el. Feltünteti továbbá a lakók adófizetési sorsszámát, a rádió-előfizetés, az autó-, a fegyverviselési engedély számát és a cselédkönyvek számát, valamint a nem állandó személyek változását.

A ház-névjegyzék három példányban készül el. Ebből az egyik a háztulajdonosnál marad. A névjegyzék és az űrlapok rövidesen kaphatók lesznek a tőzsdékben. A névjegyzék ára 40 lej, az űrlapoké három lej lesz. Az ellenőrző hivataloknál minden információért 20 lejes illetéket kell fizetni.

A törvény rendkívül szigorú szankciókkal illeti a fenti rendelkezések ellen vétőket.

TESTA
A legbiztosabb hűlés ellen

Íróasztala mellett szívszélhűdés érte a bucuresti belga követet

BUCURESTI, február 15. Ma reggel kilenc órakor Guillaume báró, Belgium bucuresti követe szívszélhűdés következtében váratlanul meghalt. A követet íróasztalánál, munka közben érte halála. Azonnal értesítették Gafencu külügyminisztert, aki megjelent a követségen és részvétét tolmácsolta maga és a kormány nevében. Guillaume báró a bucuresti diplomáciai kör legrégebbi tagja volt és félig-meddig román származású: anyja Gradisteanu-leány volt.

A külügyminisztérium és a belga követség épületére kitűzték a gyászlobogót.

Tizenötévi kényszermunkára ítélték az anyósgyilkos asztalossegédet

Az orvosszakértők szerint teljesen beszámítható állapotban követte el Katona a gyilkosságot

Cluj, február 15. A büntetőtábla tanácsa Predovici táblabíró elnöklete alatt ma fejezte be a tárgyalást az anyósgyilkos asztalossegéd bűnperében.

A „felegvári-uti gyilkosság“ hőse, Katona László asztalossegéd állott az igazságszolgáltatás előtt, hogy elvegye büntetését rettetemes bűnéért, anyósának, a 48 éves Szabó Rózsának meggyilkolásáért. A volt esküdt-szék termék zsufolóság megtöltő rokon, ismerős és hallgatóság jelenlétében vette kezdetét a mult év nyarának egyik éjszakáján lejátszódtó dráma filmjének pergetése.

Predovici elnök kérdéseire egy megtört, lesóványodott, láztól égő szemű vádlott, halk szavakkal, szintelen hangon mondja be személyi adatait, amelyek szerint 26 éves, asztalossegéd, büntetlen előéletű és református vallású.

A terjedelmes vádirat felolvasására kerül sor, amely feleleveníti emlékezetünkben a jólismert, megrázó erejű dráma minden mozzanatát: 1938. augusztus havának 14-éről 15-re virradó éjszakáján, Katona László, a Dragalina uca 110. számú házában szegényes kis lakásában, veszekedés közben, magáról megfeledkezve felkapta az ágy mellett álló fejszét, amelynek élével halálra sujtotta ágyban fekvő anyósát, Szabó Rózsát. Ez hajnali öt óra körül történt. Az ágyban fekvő hullát letakarta egy terítővel és másnap reggel megnyugodva ment el munkahelyére, ahol végigdolgozta az egész munkanapot. Este 7 órakor hazatért lakására, ahol megkezdte az előkészületeket a hulla eltüntetésére. Magához vett egy lapátot és a ház kertjében egy nem túl mély gödört ásott. Az éj sötétjében ide akarta eltemetni a meggyilkolt anyóst. Az alkalmas időben azonban nem tudta tettét végrehajtani, mert a szikkasztó asszony teteme olyan nehéz volt, hogy nem bírta megmozdítani. Kétségbeesésében tehát a hulla megcsontolásához és szétválasztásához kezdett. Fejszével levágta a hulla kezét és lábait és nagy erőfeszítések árán kihurcolta a hullát a kertben megásott gödörbe. Azután egy alig 15 centiméteres földréteggel betakarta. A közben mindenfelé elhullatott vércseppeket nem sikerült neki eltüntetni.

A gyilkosság felfedezése ezután késett még 10 napot. A környék lakossága sutogni

kezdet arról, hogy a ház felől hullaszag árad és valami nincs rendjén a Katona-család körül, mert a fiatal feleség még hónapokkal ezelőtt elment temesvári nővérehez gyógyulást keresni, most pedig eltűnt az anyós is, aki az előző napokon a férjrel hangos veszekedéseket rendezett. A rendőrség, amelyhez eljutottak a rejtelmes ügy hullámai, augusztus 24-én éjszaka kiszállt a házhoz, felverte álmából Katonát, aki rövidre fogva, töredelmesen bevallotta iszonyu tettét.

A vizsgálat kiderítette azt is, hogy a meggyilkolt Szabó Rózsai betegeshajlamu, minden erkölcsi érzésből kivetkőzött asszony volt, aki több ízben megkörnyékezte a felesége nélkül maradt férjét, hogy vele szerelmi viszonyra lépjen. Mert a férj ezt visszautasította, napirenden voltak a legviszátszítóbb pörpatvarok. A közöttük lejátszódtó csunya jelenetek hangjai eljutottak a szomszédokig és egy ilyen jelenet előzte meg a lejátszódtó naturalista regénybe illő drámát is.

A vádirat előre megfontolt gyilkossággal

Nyakfájdalmak

Nyakfájdalmát hűlés idején elő. Semmi sem szünteti meg gyorsabban ezt a bajt, mint egy energikus Carmol-bedörzsölés.

CARMOL a legjobb bedörzsölő szer megfázás, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.

Az AURORA sorsjegyek ismét szerencsét hoztak

6.000.000 Lejt

nyert 62312 sz. seria I.

1.000.000 Lejt

nyert 33658 sz. seria II.

1.000.000 Lejt

nyert 555438 sz. anexa

200.000 lejt 45356 sz. seria II.
200.000 lejt 62462 sz. seria II.
200.000 lejt 70401 sz. seria II.
200.000 lejt 73876 sz. seria I.

és 53 nyeremény á 100.000 lej.

Főelárusító:

Kereskedelmi Hitelbank r. t.

CLUJ, PIATA UNIBII 20.

vádolta meg Katona Lászlót, aki az elnök kérdésére megtörtén mondja, hogy bűnösnek érzi magát. Majd elmeséli a sötét éjszaka lefolyását, amelynek részleteit már semmivel sem tudja kiegészíteni. Tagadja, hogy előre megfontoltan őlt volna. Nem volt tudatában tettének és pillanatnyi elmezavarásban követte el azt. Az utólag érzett rémülete és féltelme unszolta a holtest feldarabolására. Anyósa furcsa asszony, aki másik sogaának házáat is azért kellett elhagynia, mert szerelmi ajánlataival állandóan üldözte azt és a visszautasítások miatt csunya szájjával megmérgezte azok életét. Bánja tettét.

Az orvosi szakvélemény felolvasása után, amely megállapítja, hogy Katona beszámítható, a bíróság előtt egy csomó tanu vonul fel, akik különösen a büntény előzményeit, a vádlott és áldozat jellemét világítják meg. A tanuk nagyrésze kedvezően vallott.

Az ügyész nagy beszédben emeli ki a gyilkosság döbbenetes mozzanatait, a bűn és elfajzás talaját, amelyből ez a gyilkosság kikelt. Hangsúlyozza, hogy Katona teljesen beszámítható volt, amikor tettét elkövette és bűnét különösen súlyosítja az az emberi érzésekből való kivétel, amellyel a hullát megcsontította és minden lelkiismeretfurdalás nélkül eltüntette. Dr. Ciurel Ilie védőügyvéd viszont másfél óras beszédében fejtegeti, hogy Katona a nyomorúság, a szűk kétágyas szoba erkölcsiének az áldozata.

Két napos tárgyalás után, a bíróság tegnap délután 12 órakor vonult vissza tanácskozársra és félóra mulva hirdette ki a verdictet, amely 15 évi kényszermunkára és 8 évi jogvesztésre ítélte Katona Lászlót, aki magabíroskadva jelentette be fellebbezését a súlyos ítélet ellen.

Nemzetközi szövet létesítenek a német-zsidó kivándorlás finanszírozására

Németország csak addig törődik a kivándorlókkal, amíg át nem lépték a német határt

London, február 15. (Rador.) Az eviani bizottság keddi üléséről kiadott közleményben nemzetközi szerv létesítéséről tesz említést. Ennek a szervnek lesz a feladata szabályozni és finanszírozni a kivándorlást miután a német terv csak a Németország elhagyásáig teendő intézkedésekkel számol. Ezeket az intézkedéseket a bizottság ülésén felolvasott német nyilatkozat szerint Berlinben létesítendő központi hivatal fogja megtenni. A német határ átlépése után a menekülteket a nemzetközi szerv veszi védelme alá és az összegyűjtött összegek kiutalásával egyidejűleg kijelöli a letelepülés helyét.

Tekintetbe véve Németországnak a menekültek kérdésében tanúsított magatartását, a menekültügyi hivatal elő fogja készíteni a közleményben említett nemzetközi együttműködést. Annak ellenére, hogy Emerson, a Népszövetség menekültügyi főbiztosa a londoni bizottság igazgatói méltóságát is ő fogja betölteni Rublee lemondása következtében.

A londoni kormányközi hivatal tulajdonképeni vezetője azonban Robert Peel, Rublee eddigi helyettese lesz.

London, február 15. (Rador.) A német-lengyel határról hozott 54 zsidó menekült gyermek érkezett ma Londonba, 18 éves koruk betöltéséig Angliában maradnak, azután a dominiumokra telepítik át őket.

London, február 15. (Rador.) Az alsóház tegnap harmadik olvasásban elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely felhatalmazza 186 ezer főnyi csehszlovák menekült emigrálására nyújtott kölcsönt.

A holland királynő belgumi látogatása

Hága, február 15. Hivatalosan jelentik, hogy Vilma holland királynő 1939 május 23-26-ika között hivatalos látogatást tesz Lipót belga királynál, Brüsszelben.

SPORT

Mi a helyzet a Ripensia-játékosok büntetéséről

Bucuresti, február 15. (Rador). Bindea és társainak elbűntetéséről a következő részleteket közlik: 1934 augusztus 6-án a Ripensia barátságos mérkőzést játszott Brailában. A csapat a 302-es gyorsasággal utazott Bucurestibe. A vonat zsufova volt, mire Bindea, Pavlovici és Kohn Emanoil játékosok be mentek a postakocsiba. Nicolae Bucuci mozgópósta távozására szólította fel a „vendégeket”, amennyiben idegenek ott tartózkodása tilos. A játékosok hangoskodni kezdtek, hogy ha ott nem ülhetnek, adjanak nekik másutt helyet. Botrány tört ki, a labdarugók tetteleg bántalmazták a vasutast, akiknek néhány katonai sietett segítségére. Buzáiu álomában Bindeat és társait leszállították és jegyzőkönyvet vettek fel a történetéről. Ennek és a játékosok újabb, Timisoaran történet kihallgatása alapján 1935 július 26-án 15-15 napi elzárásra ítélte a buzáiu járásbíró a három vétkest, Bindeat, Kohn és Pavlovicit. Kohn és Pavlovici pergátló kifogásait elutasították, hasonló sorsra jutott Bindea felfolyamodása is. Ez előtt néhány nappal a buzáiu törvényszék kihoccsátotta a letartóztatási végzéseket. Ha csak nem részesülnek a Béranger-törvény kegyelmeiben, a három játékosnak ki kell töltenie büntetését. Ha ez megtörténik, Bindeat, Pavlovicosot és Kohn kizárják a labdarugó szövetségből, mert annak büntetőjogilag elítéltek nem lehetnek tagjai. Mégis lehetséges, hogy ettől eltekintenek, ha az enyhítő körülményeket figyelembe veszik.

Vasárnap NAC-Viktoria labdarugómérkőzés lesz Kolozsváron

Előzőleg a Haggybor a Victoria második csapatával játszik

Cluj, február 15. A Victoria vezetősége vasárnapra lekötötte a NAC együttesét. A mérkőzés délután fél négy órakor kezdődik, míg előzőleg fél kettőkor a Haggybor első csapata a Victoria tartalékcsoportjával játszik.

Mi újság a sportvilágban?

A nagyváradi Maklubi ökölvívó szakosztálya vasárnap délután 5 órakor rendezte meg első klubközi ökölvívóversenyét. A versenyen a zsidó csapatnak az NTE fiatal gárdája lesz az ellenfele. Dr. Weimann György, a Maklubi ökölvívó szakosztályának vezetője nagy agilitással készíti elő az igen érdekes és nívósnak ígérkező ökölvívóversenyt. Mindkét egyesület gondoskodott róla, hogy minden ökölvívósportot kedvelőnek alkalma legyen a szép versenyt végignézni és ezért népszerű helységeket állapított meg. A versenyt a Modern Színház (volt Bonbonnier) Sas alatti helyiségében tartják meg.

Az Etoile du Nord harmadik bucuresti mérkőzését is megnyerte. A belga jégkorong csapat a Venus és a Telefon Club legyőzése után harmadik bucuresti mérkőzését a főváros válogatottjával ellen játszotta. A belga csapat ezt a mérkőzést is megnyerte, de ezt már csak 4:3 (3:0, 1:1, 0:2) arányban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Szigeti elnököt. Névtelen levélre nem válaszolhatunk. Sziveskedjék teljes nevét és pontos címét közölni, hogy részletesen válaszolhassunk észrevételeire.

R. E., Oradea. Sziveskedjék oradeai fiókiadóhivatalunkhoz fordulni, esetleg annak megállapítása végett, hogy a szóbanforgó közlemény mikor jelent meg.

S. V.-né. Igen sajnáljuk, de hasonló megbízás teljesítésére nem vállalkozhatunk.

Utazók figyelmébe!

Clujon olcsón és jól csakis a

Concordia klubban

(Str. Memorandului 13) étkezhetsz. Olcsó menürendszert, újonnan átszervezett konyha, figyelmes kiszolgálás.

DACIA

főkollekturánál nyertek

a negyedik osztály huzásán:

Lei 6.000.000

No. 62.312 S. II. Matca

Lei 1.000.000

No 11.138 S. I. Matca

Lei 1.000.000

No 11.138 S. II. Matca

Lei 1.000.000

No 40.840 S. II. Matca

Lei 1.000.000

No 45.022 S. I. Matca

Lei 1.000.000

No 378.574 S. I. Anexa

Lei 1.000.000

No 707.016 S. I. Anexa

Lei 200.000.—	No 5.335 S. II. Matca
Lei 200.000.—	No 16.628 S. I. Matca
Lei 200.000.—	No 25.610 S. I. Matca
Lei 200.000.—	No 25.635 S. I. Matca
Lei 200.000.—	No 35.586 S. II. Matca
Lei 200.000.—	No 39.654 S. II. Matca
Lei 200.000.—	No 51.329 S. I. Matca
Lei 200.000.—	No 51.366 S. I. Matca
Lei 200.000.—	No 63.760 S. I. Matca
Lei 200.000.—	No 78.672 S. II. Matca

valamint 54 drb. 100.000 lejes nyeresemény.

Helyi képviselőt:

ECONOMIA
Cluj, Piata Unirii 23.

KÖZGAZDASÁG

Háromszázharmincegy kilogramm szin-aranyat szolgáltatott be a Jegybankhoz január első három hetében

Tovább csökkent a bankjegyforgalom

A Banca Naționala vezetősége tegnap tette közzé a január 14. és 21-i heti kimutatásait, amely szerint január első három hetében 331.35 kg szin-aranyat szolgáltatott be az aranybányák, 50.807.975 lej értékben, amelyből az ércfedezet összege 18 milliárd 244.295.465 lejre emelkedett. A forgalomban levő bankjegyek összege 580 millióval 34 milliárd 65.744.536 lejre csökkent, míg a látra szóló kötelezettségek (gírőszámlák) végösszege 190.5 millióval emelkedett, vagyis a

brutto bankjegyforgalom csökkenése 389.5 millió lej. A fedezeti arány 1.4 százalékkal 37.97 százalékra emelkedett. Az import fedezésére szolgáló devizakészlet 22.5 millió lej téllével 595.584.063 lejre, az importőrök kli-kliringszámlák aktív szaldói 32 millió lej értékével 595.584.063 lejre, a zimportőrök kli-kliringszámlák letéte 15 millió lej értékével 505.475.284 lejre emelkedett. A kereskedelmi váltótárca 357 millióval 10 milliárd 922 millió 873.698 lejre csökkent.

Az importbizottság mellett véleményező bizottság alakult. Az importot szabályozó bizottság mellett adminisztratív (véleményező) bizottság alakult, amely minden áruimport ügyben véleményt mond. A bizottság elnöke ing. Teodor Ficinescut neveztek ki, míg tagjai Emil Marian, az importbizottság, V. Boz-

gan, a nemzetgazdasági minisztérium, C. Sescioreanu a földművelési, Petrică Petre vámvezérigazgató a pénzügyi, Emil Rosetti ezredes a nemzetvédelmi minisztérium és Victor Borcea a Banca Naționala részéről, továbbá Al. Seibulescu, A. Krupenschi, Gh. Leonte és Stefan Mătescu.

Újabb árverések a vámhivataloknál

A pénzügyminiszter az alább felsorolt vámhivatalok által elkobzott árukra és tárgyakra tartat árveréseket: Február 21-én Brassóban, február 25-én Nagyszalontán, március 1-én Marosvásárhelyen és Lugoson, március 2-án Szatmáron, március 6-án Temesváron (a közraktárban), március 7-én a Temesvár-Bégaai vámhivatalnál. A Hivatalos Lap február 10-i (Partea II.) száma részletesen felsorolja az árverésre kerülő elkobzott árukat és tárgyakat.

Párizsban folytatják a tárgyalásokat a külföldi hitelezőkkel. Megirtuk, hogy a Párizsban tárgyaló román delegáció egyes tagjai Bucurestibe érkeztek, hogy referáljanak a tárgyalások eddigi menetéről és újabb utasításokat kérjenek a kormánytól. A kormány gazdasági miniszterével most folynak a tárgyalások és ezt követően — még e héten — a román delegáció tagjai visszautaznak Párizsba. A jelek szerint a tárgyalások még e hó folyamán befejeződnek és az új egyezmény április 1-én életbe lép. A tárgyalásokon a kormány a magasabb kamatozású államadóssági kötvényeket 4.5 százalékos kamatozásúakká akarja átalakítani.

Meghülés és Gripa

ellen
Togal -tabletta
3, 14, 42 tabl. csomagolás.

A Banca Naționala megkezdte a tranzfert Németországba. Devizadiszpontibilitás hiányában a devizaátutalások Németországba hetek óta szünetelnek. Mivel a klirringben közben megfelelő márkadiszpontibilitás gyűlt össze, a Banca Naționala megkezdte a beérkezett átutalások elintézését, illetőleg a tranzfert.

A vámmalmok gabona- és liszteladásai-ról szabályszerű számlákat kötelesek kiállítani. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben szabályozza a vámmalmok által szedett őrési vámok értékesítésének kérdését. A rendelet szerint az őrésért vámként visszatartott gabonanemlék, vagy feldolgozott lisztet csak szabályos számla kíséretében adhatják el a vámmalmok.

Rendkívüli közgyűlést tart az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetsége. Az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetsége legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy akciót indít a reorganizáció érdekében, amelyről rendkívüli közgyűlésen számolnak le. Ezt a rendkívüli közgyűlést február 19-re hívták egybe Aradra, amikor is dönteni fognak, hogy a szövetséget fenntartják-e tovább, vagy felszámoltatják.

Román-kanadai kereskedelmi kamara alapítását tervezik. Kanadával a külkereskedelmi forgalmunk túlnyomó része eddig londoni, hamburgi és antwerpeni közvetítőkön keresztül bonyolódott le, míg a közvetlen kapcsolat gyér volt. A közvetlen kapcsolatok intenzívebbé tétele érdekében Bucurestiben román-kanadai kereskedelmi kamara alapításának terve merült fel. A kezdeményezők az előkészítő munkálatokat már megkezdték.

Zürichi árfolyamok. (Február 15): Márka 176.80, holland forint 236.30, dollár 440.56, font 20.6525, francia frank 11.6675, olasz lira 23.20, csehszékora 15.14, pengő 87.25, dinár 10.—, lej 3.37, zloty 83.25, belgas 74.30.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.31—143.38
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.76—76.93
svájci frank	32.09—32.57
francia frank	3.56—3.77
márka	40.50—41.00
pengő	25—27
csehszékora (hivatalos)	4.68—4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai hullámzóak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

Palesztinai font, 30%-os sz.-kvóta	1700—1720
angol font, 30%-os szabadkvóta	1640—1650
angol font, 20%-os kvóta	1290—1300
angol font, 40%-os kvóta	1015—1020
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	188
dollár, 30%-os szabadkvóta	352
svájci frank, 30%-os kvóta	78—80
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.20—9.40
belgas (klirring)	56
belgas, 15%-os	60
svédkorona, 30%-os kvóta	84

SZÉK

Az

A színházi éva Sándor legújabb Havasi napsütés Hunyady Sándor terület, hanem közönsége előtt Minden sorát a

Ungár Imre goramívész egyetlen hangban.

Ungár Imre ban a hangny nyét jelenti. Ungár Imre

CSütörtök fél bérlet 25. Péntek fél 9: (szor.) Szombat d. u. (árakkal.)

A ROY Az év legnagyobb Berlin 29 Új világ Tyrone P. Amechje. Telefon 37 tio kiraka

A CAP Premier! Ni szebb film

AZ UR A négy kém. cíós tart. leine Car

NE F

A fele dezte Sulem gondolt rá, het a szög kor megtű bé, csak a furcsálotta, a feleségét, azt se vette tenül fogad olyan moza akarna elő S amikor f dégkamráb se hevesebb ténél, Ma hogy Mend valamit en Mendel bá kéri, hogy itassák is szeretne m Golde vi kelénéi egy talosabban tak és ta kendőjét p vakkal ne után Mail is megke két asszo sokat lo nagy köz hallgatta csak néze Csak néh — Gyer — Nin — Nem — Nem — Elzé — Men — Men — Ep az a

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZEK

Az évad nagy színházi eseménye Havasi napsütés

A színházi évad nagy eseménye a Hunyady Sándor legújabb, óriási sikeri színműve, a Havasi napsütés.
Hunyady Sándor nemcsak a magyar nyelvterület, hanem egész Európa, sőt az Újvilág közönsége előtt is a legkitünőbb márká. Minden sorát a legcsiszoltabb irodalmi ízlés

és tökéletes mesterségbeli tudás jellemzi.
Hunyady Sándor személyesen is megjelöl-
nik a Havasi napsütés kolozsvári előadásain,
hogy ezzel is tanúságot tegyen azokról a me-
leg baráti szálakról, amelyek őt a kolozsvári
színházhoz és az erdélyi irodalomhoz fűzik.

Ungár Imre Kolozsváron

Ungár Imre a világhírű magyar zongoraművész f. hó 24-én, pénteken egyetlen hangversenyt tart színházunkban.
Ungár Imre neve minden világvárosban a hangversenyszézőn nagy eseményt jelent.
Ungár Imre műsora egészen rend-

kívüli: 1. Bach: Preludium és Fuga a „Jólhangolt zongorából”, 2. Mozart: A-moll szonáta, 3. Beethoven: Es-dúr szonáta, 4. Chopin: G-dúr nocturno, H-moll scherzo, Berceuse, F-moll etűde, A-moll etűde, 5. Chopin: Andante spianato és Polonaise brillante.

HETI MŰSOR:

Csütörtök fél 9: Havasi napsütés. (Rendes bérlet 25. Irodalmi bérlet 18.)
Péntek fél 9: Havasi napsütés. (Harmad-szor.)
Szombat d. u. 5: Művészpár. (Olcsó hely-
árrakkal.)

A ROYAL MOZGO MUSORA:

Az év legnagyobb zenei filmeseménye! Irving Berlin 29 slágere egy csokorba fűzve. Új világ hajnalán. Főszerepekben: Tyrone Power, Alice Faye és Don Ameche. Számosított helyek elővételben. Telefon 37-05. Tekintse meg a Construc-tio kirakatát.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:

Premier! Nino Martini legnagyobb és leg-szebb filmje, a Rejtett könnyek.

AZ URANIA MOZGO MUSORA:

A négy kém. Izgalmas kalandfilm, szenzá-ció tartalommal, főszerepekben: Made-
leine Carrol, Péter Lorre, Robert Young.

A SELECT MOZGO MUSORA:

Réztábla a kapu alatt. Cronin világhírű re-gényének csodálatosan szép filmváltó-zata, rendezte King Vidor, főszerepek-
ben: Rosalinda Russel és Robert Donat.

AZ EDISON MOZGO MUSORA:

I. Grand Illusion (A nagy álom). Pacifista film. A velencei filmkiállítás I. díjat nyert. II. A rabszolgakereskedők. Fő-szerepben: Gary Cooper. III. Új hirodó.

RIO MOZGO MUSORA:

(Volt Munkás mozgó)

3. 6 és 9 órakor! Kolozsváron utoljára!
I. Az édes anyaföld. Az évad szenzá-ciója. Fősz.: Paul Muni és Luise Rainer.
II. Stan és Bran a butaság bajnokai. A legjobb vígjáték. Szombaton, február 18-án bál miatt nincs előadás.

Következő műsorunk: I. A fekete arany.
II. A kalandor. Fősz.: Victor Franzen.
A vasárnapi előadásokon visszamaradni nem lehet.

GRIPA HÜLES
MINDENÜTT
JAWOL
BIZTOSAN SEGIT

APROHIRDETÉSEK

Atrétegeződőknek gyors és előnyös tan-folyamat rendez Cosmetica „Boté” Ham-burg. Cluj, Reg. Ferdinand 34. II. Tel. 20-11. Jelenkezni február 20.

Biztos egzisztenciát kereső fiatal egyén jól bevezetett vidéki faüzletbe megfelelő töké-vel betársulhat. Ajánlatok „Futizlet” jelíge-re a kiadóba.

Palesztinába utazom. Palesztinába való férjhezmenést, vagy nászilást közvetíték, válaszbiégygellell ellátott levéllel. Izidor Reich-mann Bistrița, Joan Corvin 36 címre kérek.

Kérek azonnali belépésre szorgalmas, megbízható, ügyes zsidó leányt, mindenest, ki jól tud főzni és jobb házakban már huza-mosabb ideig volt, jó fizetés mellett. Aján-latokat Bieber Jenő címre Petroseni kérem.

Vidéki jólsituált, 58 éves kereskedő magá-hoz illő, románul beszélő 50-51 éves izraelita nőt keres. „Nyugodt otthon” jelíge-re.

Farmér in Canada jude, 29 Jahre alt, mit Hochschule, intelligent mit Eltern zusam-menlebend, wünscht heirat farmliebendes intelligentes Mädchen. Mitgift erwünscht. Antrege mit Lichtbild an die Administration des Blattes.

Kivándorló nőknek 6 hetes hideg-büffé kurzust kezdek. Érdeklődni: Libro kölcsön-könyvtár.

Jól főzni tudó mindenest zsidó nő azonnala-kerestetik vidékre. Feuerstein, Str. Goldis 8.

Ausztráliában elhelyezkedni szándékozó-
irjanak repülőpostával személyi adataikat közölve „Australian Settlers Agency Co 115 Pitt Street” Sydney címre. Internacionális válaszófélyeg mellékiendő.

Fiatal mérnököt keres cserépgyár kezdő javadalmazással. Ajánlatok „Jövő” jelíge-re e lap kiadóhivatalába.

Előkelő uridivatizlet alkalmaz fiatalembert szakmai jártassággal, mindhárom nyelv is-meretével. Fényképet, eddigi működés leírá-sát tartalmazó ajánlatokat „Nagyváros” jel-
igén „Brassói Lapok” Brasov, továbbít.

Dobozgyári sarkofüzőgép eladó. „Apollo” nyomda Oradea, Reg. Ferdinand 18.

Benősülhet 36-40 éves, mindhárom nyelv-et bíró irodai képzettséggel rendelkező orth. uriember. Héber tudást előnyben. „Korrek” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít.

Jómódu, biztosított jövedelemmel rendelkező, gyermekes, elvált uriaszony keresi ugyan-
ilyen, 48-55 éves uriember ismeretségi há-zasság céljából. Lakhelyet könnyen változ-tatható foglalkozásuk előnyben. Komoly, teljes címek választásuk a kiadó továbbítja „Boldog jövő reményében” jelígen.

Értesitem a cukrászati kurzusra jelentke-zőket, hogy a kurzust f. hó 20-án megkezd-jük. Adlerné, Str. Gen. Gherescu 7., emelet.

NE FEJL SZOLGÁM JAKOB

— A feleségedet keresed nálam? — kér-dezte Sulem és első meglepetésében nem is gondolt rá, hogy a kedves Goldele férje le-het a szigorú és kissé izgatott idegen. Amikor megtudta, semmin se csodálkozott töb-bé, csak azon, hogy az első percben meg furszállotta, hogy Mendel halász nála keresi a feleségét, holott valóban nála volt. Sulem azt se vette észre, hogy Goldele kissé kellet-lenül fogadta hitese urát s az érkezésekor olyan mozdulatot tett, mintha menekülni akarna előle. Csak Malkele látott mindent. S amikor férj és feleség visszavonult a ven-dégkamrába beszélgetni s a beszélgetés kis-sé hevesebb lett és tovább is tartott a kelle-ténél, Malkele bekiáltott hozzájuk Jozsefet, hogy Mendel bácsi nem éhes-e, nem akar-e valamit enni. Jozsef azzal jött vissza, hogy Mendel bácsi nem akar semmit, csak azt kéri, hogy a lovának adjanak abrakot és itassák is meg, mert Goldele még ma haza szeretne menni.
Goldele vidám bolondos teremtés volt, Mal-kelénéli egy-két évvel öregebb, de jóval fia-talosaiban öltözködött. Színes sejméi vol-tak és tarka kartonjai s pirospegyes fej-kenőjét paraszatosan hátrakötötte. Az ár-vákkal nem igen törődött, az első negyedóra után Malkele barátságát kereste és sikerült is megkedveltetni magát annyira, hogy a két asszony állandóan együtt volt. Goldele sokat locogott, néha sirt, néha nevetett, nagy közlekenységében legbelső titkait sem hallgatta el az idegen asszony előtt. Malkele csak nézett rá csendesen és csodálkozott. Csak néha-néha kérdezett.
— Gyerek nincs?
— Nincs.
— Nem is volt?
— Nem volt.
— Ezért nem szeret az urad?
— Mendli? — Goldele elhuzta a száját.
— Szép az a baj, hogy szeret.

— Az baj, Goldele?
— Olyan kicsi. És olyan erőszakos.
— Ver?
— Engem nem ver. Csak a halászsokat veri.
— A halászsokat? — kérdezte Malkele el-tűnődve.
A naményi asszonynak elborult az arca.
— Hétfőn éjjel kiment csónakon a legé-nyekhez. Rávetette magát Berelire és bele-pozta a Tiszába.
— Ki az a Bereli?
— Bereli? Ó Bereli! Szegény Bereli! Szép erős Bereli!
Goldele szeme megtelt könnyel. Már verte testét a sírás.
— Belefut? — érdeklődött Malkele elfo-gódottan.
— Nem futt bele — zokogta Golde. — At-
uszott a másik partra. És nem jött többé vissza.
Sirt még egy sort és hevesen megrázta magát.
— És én se megyek vissza.
Amikor Mendel elvitte a feleségét, Malkele napokig hallgatag járkált a házban. Sulem sajnálta, hogy nincs társasága és azt mon-dta neki, hogy egyszer, ha ideje lesz, átmehet Goldelehez Naményba. De Malkele rázta a fejét, hogy oda ő nem megy.
Chanukától purimig, tíz hét, purimtól pész-
száczig egy hoid-hónap, ennyi idő alatt csak elcsitul a gyász és a bánat. El is csitul. De közvetlenül purim előtt megint felhők gyül-tek a házra. A pészachot megelőző hetekben pedig olyasmi történt, ami nemcsak az ün-nep örömein, de a későbbi éveken is rajta-hagyta árnyékát.
A tél, ahogy az öreg jobbagyok a jegeska-csák gubbasztásából még az ősz elején meg-jóslották, hosszú volt és kegyetlen. A parasz-tok már kora délután behúzódtak a kocsmá-

ba és ki nem mozdultak este tízig, tizen-egyig. A láрма és a vastag füst Sulemet nem nagyon zavarta s ha Szrule Jantev ne-tán nem is segített, mindig akadt egy-egy zavartalan negyedóra kedvelt könyvei szá-mára is. De tanítani a söntésben már csak a délelőtti órákban lehetett.
Ádár ujholdjától kezdve Eszter tekercsé-ből olvasott és meggyarazott Sulem a gyere-
rekeknek. A hangja barna lett és göndör, ilyenek lehetnek a méd katonák és ama per-za nemesek, akik még személyesen ismer-ték Achasvérost, Vásti királyt, a gyenge-szép Esztert, az elvetemült Hámánt és Mor-decháját, az eszes, népért aggódó judaeust. A biblia különböző könyvei és megillái kül-lönböző olvasási modort követelnek, aszerint, hogy mosolyognak, nevetnek vagy jajveszé-
kelnek és aszerint, hogy melyik évszázadban s milyen égtáj alatt születtek. Achasvéros százhuszonhét országban uralkodott, Indiától Etiópiáig, de sehohsem énekelték ez országok történetét, a királyi krónikákat és szerel-meket oly bongyoran, és barnapirosan, mint Susán városában.
Igy énekelték harmadfelezer év óta a zsi-dó nép menekülésén és a zsidóirtó Hámán felsülésén ujjongó zsidók. És így énekelt a lápfalvai kocsmá söntésében az árendás Su-lem is.
— Történt Achasvéros idejében, ez az Achasvéro-o-o-os...
Akkor már újra vidámság volt a házban és Sulem szívében. Voltak ugyan gondok és bosszúságok. Egyszer hajnalban különös zajt hallott Sulem az istálló felől. Kiment körül-nézni, nem látott senkit, de a jászol előtt kis törött cseréppipa hevert és még parázs-lott benne a dohány. A szalmában ember-hosszuságú mélyedés, itt még nemrég fe-kiüldhetett valaki. Szegényember lehetett, aki az éjszaka hidege elől menekült ide. Su-lem sokat tűnődött, mit csináljon, hogy meg-előzze a bajt, végre is Malkele szép kerek betüivel cédulát íratott és kiakasztotta az istállóra: „Vándor, itt aludhat, de ne pi-rázz, mert rángyujtod a házat!” A követ-kező hajnalban éles katonai bajonétet talált, a kés az ajtófélfára volt szurva. Sulem vette a fegyvert és elrejtette a pincében a hordák alá. A házkutatásra gondolt és sejtette, hogy katonaszökevény jár hozzá aludni.
Más hónapban az ilyesmi sokkal nyugtala-nítóbb lett volna. De Ádárban... Ádár uj-holdjának előestéjén Sulem önrájozta táblá-

kat akasztott az ajtóik fölé. Hullámozó víz alatt ezüstpénzes halak uszkáltak, mert ádár hónapja a halak jegyében áll. A víz fölött ott ivelt a héberbetis jelige, mint a szivárvány: „Mihelyt ádár beköszönt, gyarapítani kell az örömet”. Sulem azzal kezdte az örömet gyarapítani, hogy színes tintákat kevert és azokkal rajzolta meg a táblákat. Még a be-tüik is hétszínűek voltak, az „ádár” szót zölddel írta és pitypángsárgával, amilyen a tavasz színe, noha ez az ádár hónap ugyan-csak fehérén érkezett. A „szimche” szót pe-dig, amely igazi nagy belső örömet jelent, kékekkel és tojássárga-sárgával, mert a nap-fényes égbolt is ilyen. A gyerekeket a leg-jobbban a halak mulattatták, mert dukányi pénzük volt, pirosas szemük a borjakéhoz hasonlított és az uszósármnyuk közvetlenül a kopolyujok alatt csavarodott, rötén, mint a vörös bőcherek hajtincse.
Rajzolni nem tanult Sulem a jesivában, de Eszter megilláját úgy tudta, mint Izrael legjobb írástudói. Azt is tudta, mi a megilá-ban megírva sincs, csak ott rejtőzik a betűk közeiben. Achasvéros nem volt jóember, hi-szen halgatott Hámánra. Amikor az a min-den gonosz hájjal megkent miniszter előter-jesztette a rendeletet, amely a zsidó nép ki-irtását kívánta, aláírta a sorsterhes ok-mányt anélkül, hogy a szívére hallgatott, vagy akárcsak megvizsgálta volna, hogy a bevádolt nép valóban olyan ártalmas, ahogy a sötét vádló állította. De volt Achasvéros-nak egy nagy érdeme: szerette a szép zsidó árvaleányt, Esztert. Az égi hatalom, amely ezt a szerelmet jóelőre tudta, felszaporította Achasvéros tartományait százhuszonhétre és ez nem kis jutalom, a „százhuszonhét” szent szám, ennyi volt Sára anyának éveinek szá-ma, amikor meghalt. Vásti királyi vér volt, a nagy Nebuchodnécar unokája, de meg kellett hálnia, mert nem engedelmkedett a királynak, amikor ez a nagy lakomáról át-üzent érte, hogy jöjjön és mutassa meg a maga meztelen szépségét a főuraknak.
Szrule Jantev félszókizotta az előadást és villogóan jegyezte meg.
— Részeg volt az az Achasvéros.
— Persze, hogy részeg volt. Mit csinálnak egy királyi lakomán? Bort isznak. Jobb bor volt, mint a sikárlói, vagy Leizer Lazaro-vics ötvárhegyije.
Sulem nevetett, Jozsef és Jitele velenevet-tek. Szrule Jantev komoly maradt.
(Folytatjuk.)

R 16.
ám-
roit vára-
árgyakra
rassóban,
cius 1-én
cius 2-án
a (a köz-
vár-Béga
február
felsorolja
t és tár-
asokot a
gy a Pá-
egyes tag-
feráljanak
jabb uta-
kormány
nak a tár-
e héten —
aznak Pá-
sok még e
egyezmény
lásokon a
u állam-
s kamato-
ripa
ellen
etta
csomagolás.
a transzfert
állítás hiá-
metországba
Kliringben
állítás gyült
ezdte a be-
lletőleg a
szfeladásalk-
ések kiállí-
tet adott ki,
almok állai
ének kérdé-
ért vámként
gy feldolgo-
ia kíséreté-
z Erdélyi és
Szövetsége.
elmi Testüle-
lésén elhatá-
záció érde-
nylésen szá-
gyűlést feb-
a, amikor is
get fenntart-
kamara ala-
ülkereskedé-
időig londoni,
tökön keresz-
ten kapcsolat
atok intenzi-
tiben román
alapításának
zók az előké-
ztek.
15): Márta
440.56.
675. olasz líra
87.25, dinár
as 74.30.
Bank
nyamai:
141.31—143.38
362.40—672.75
363.09—673.44
75.76—76.93
32.09—32.57
3.56—3.77
40.50—41.50
25—27
4.68—4.77
rgalomba hoz-
hullámzóak.
Évetkező árfo-
óta 1700—1720
óta 1640—1650
— 1290—1300
— 1015—1020
óta 183
— 352
— 78—80
óta 9.20—9.40
— 56
— 60
— 84

UJ KELET Legújabb hírek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

hanem még azoknak nagyszülei is keresztények voltak. Bár a bajai beszédben felsorolt adatok teljes egészében megfelelnek a valóságnak, szükségesnek tartja közölni, hogy apaí a nagyszülei nem keresztény eredetűek. Tudomása szerint dédapja 1814-ben, hetéves korában keresztelkedett meg. Mindent szükségesnek tartotta közölni, nehogy az a vád érhesse, hogy félre akarta vezetni a közvéleményt.

Ezután Szeder és Alföldi Béla szólaltak fel, majd Hóman Bálint pártvezér-helyettes intézet beszédét Imrédy miniszterelnökhöz, hangsúlyozva, hogy a párt éppoly hűséggel kitart mellette ezután is, mint eddig. A miniszterelnök által felhozott okokat — mondotta Hóman — nem tartja elégségeseknek ahhoz, hogy miattuk ilyen messzemenő következményeket vonjon le. Hangsúlyozta, hogy ezután is tartanak a Gömbös és Darányi által inaugurált irányvonal mellett, majd azzal zárta beszédét, hogy a párt bizalommal tekint a kormányzó döntése elé.

Imrédy a Házban

Budapest, február 15. Darányi Kálmán házelnök szerdán egyenleg 12 órakor nyitotta meg a képviselőházat, amelynek ülésén a képviselők kivétel nélkül fekete ruhában jelentek meg. A belépő Imrédy Béla miniszterelnököt a kormánypart képviselői tapsviharral fogadták. Darányi megnyitó beszédében a pápa haláláról, a katolikus egyházat ért gyászról beszélt, majd a képviselőházat bizonytalan időre elnapolták.

Budapest, február 15. A kormányhoz közel álló Esti Ujság a magyar kormányválsággal kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a kormányváltozás csak személyi téren bír jelentőséggel, mert kül- és belpolitikai szempontból megmaradnak a régi irány mellett.

Lebrun újból jelölteti magát?

Párizs, február 15. (Rador.) A Le Jour Echo de Paris közli, hogy több politikus értekezletet tartott és elhatározta, hogy felkéri Albert Lebrun elnököt, fogadjon el újból elnökké jelölését, mert a jelenlegi körülmények miatt minden politikai agitációt el kell hárítani.

A kisebbségi miniszter körútja

Bucuresti, február 15. Dragomir Silviu kisebbségi miniszter a nemzeti újjászülés front intellektuális foglalkozási osztályának főtákará szerdán este tért vissza Constantából, ahol a Marea tartomány intellektuális vezetőivel a helytartósági és megyei titkárok kinevezéséről folytatott megbeszéléseket. A kisebbségi miniszter ugyanazzal a kérdéssel kapcsolatosan rövidesen Kolozsvárra, majd Gyulafehérvárra, Temesvárra és Craiovára látogat el, hogy Szamos, Maros és Olt tartományok intellektuális vezetőivel érintkezésbe lépjen. Dragomir Silviu a jövőhét elején tér vissza a fővárosba.

A zsidó vagyon maximálása Olaszországban

Róma, február 15. A zsidóellenes törvényekkel kapcsolatban a hivatalos lap közli, hogy zsidó fajú egyén legfeljebb ötezer lira értékű föld és 20 ezer lira értékű ház fölént rendelkezhet. Ezzel szemben a zsidóknak jogukban áll, hogy nemzsidóknak számító házas társának, vagy rokonuknak ajándékozzák vagyonukat.

Március közepén ül össze a kárpátaljai országgyűlés

Prága, február 15. A kárpátaljai Ukrajna új diétája március közepén ül össze első ülésükre. A központi kormány képviselőiben Beran miniszterelnök és Sidor helyettes miniszterelnök vesznek részt az ünnepélyes megnyitó ülésen, míg a szlovák kormányt Iso fogja képviselni.

Az Egyesült Államok kongresszusa egyhangulag fogja megszavazni Rooseveltt legyverkezési terveit

Franciaország 500 repülőgépet rendelt Amerikában

Washington, február 15. (Rador.) A kongresszus elé terjesztett légifegyverkezési tervek ellen nem emelt kifogást egyetlen képviselő sem. A katonai repülőik számát 5500-ra fogják emelni. Valószínű, hogy a szavazás alkalmával egyhanguan fogják elfogadni a javaslatot.

A német távirati iroda jelentése szerint Johnson republikánus szenátor viszont újabb támadást intézett Rooseveltt elnök ellen, akit azzal vádol, hogy diktatóri eszközökkel él. Szemére hányja Roosevelttnek, hogy a szenátus katonai bizottságának tagjaitól teljes díszkréció követelt az ott elhangzott nyilatkozatokra nézve. Azóta már két hét telt el. Amerika népének tudnia kell, hogy mi

történik. 1914-ben is holmi iratlan megegyezés sodorta Angliát a világháborúba, amely az Egyesült Államok és Franciaország között állott fenn.

A francia nagykövetség közleménye szerint a francia légügyi szakértők befejezték amerikai küldetésüket és több mint 500 Douglas és Courtis gépet rendeltek. Másrészt közlik, hogy a tavaly nyár óta Franciaország 200 vadász és 550 bombavető repülőgépet rendelt Amerikában.

London, február 15. (Rador.) A kormány által közölteendő Fehér Könyv ismerteti fogja a nemzetvédelmi tervezetet és annak pénzügyi részét.

Az angol minisztertanács elhatározta a Franco-kormány elismerését

A hivatalos elismerést azonban később fogják közölni. Berard visszautazott Burgosba

London, február 15. A szerdán megtartott angol minisztertanács elhatározta a nemzeti spanyol kormány elismerését. Kijelentették azonban a minisztertanácsban, hogy a hivatalos elismerés csak a helyzet tisztázása után következhetik be.

Madrid, február 15. A köztársasági kormány tagjai a Franciaországban tartózkodó három miniszter kivételével minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács felhívást in-

tézt a néphez és ellenállásra szólított fel mindenkit. A minisztertanács ideje alatt nemzeti repülőgépek jelentek meg Madrid fölött és bombázóport zúdítottak a spanyol fővárosra. A támadásnak 150 halott és számos sebesült áldozata van.

Párizs, február 15. Berard szenátor visszatért Burgosba. Elutazása előtt kijelentette az újságíróknak, hogy Franciaország baráti kapcsolatot kell fenntartson a nemzeti Spa-

nyolországgal. A francia lapok tudni vélik, hogy Berard a nemzeti Spanyolországban tett látogatása során Francoval is találkozni fog.

Párizs, február 15. Del Vayo, a köztársasági Spanyolország külügyminisztere, Párizsba érkezett, ahol megbeszélést folytatott Azana köztársasági elnökkel.

Gonzalez Pena igazságügyminiszter megerősítette az Havas tudósítóját, hogy a köztársasági kormány kebelében teljes összhang uralkodik.

Perpignan, február 15. A spanyol menekültek felügyeletét és ellenőrzését végző közegek nap-nap után razziaát tartanak a keleti Pireneusok tartományának különböző pontjain. A hírhedt Lister brigád több tisztjét letartóztatták tegnap délután. A polgári vámvivatal 125 kilogram ékszert kobozott el tőlük, amit részben ruhák béléseben, részben lovak nyergében rejtettek el. Letartóztattak továbbá a határ közelében 75 menekültet, akiknél 200 kilogram aranyat és 300 kilogram ékszert találtak. A perpignani állambiztonsági hivatal detektívjei letartóztattak egy Pacro Serva nevű ilansai anarchistát, aki Spanyolországban több embert végzett ki. A rendőrség házkutatást tartott a „spanyol központ” és a „katalán ház” helyiségeiben, ahol négyszáz embert tartóztattak le, a szükséges igazoló iratok hiánya miatt.

Az olasz sajtó megvédte Franco függetlenségét...

Róma, február 15. A „Giornale d'Italia” kifogásolja, hogy London és Párizs most politikai előnyöket és kereskedelmi hasznot akarnak maguk számára biztosítani a burgosi kormány elismeréséből. A cél nyilván a Burgos Róma és Berlin közötti szoros barátság kiküszöbölése és ennek francia-angol ellenállással való helyettesítése. Újjáépítési kölcsön formájában bank jelzálogokkal akarják megterhelni Spanyolországot. Ezek a kísérletek súlyosan sérítik a nemzeti Spanyolország méltóságát és büszkeségét. Róma és Berlin nincsenek megelégedve. A spanyol nemzeti mozgalom eszményi síkban nyilatkozott meg és csak ebben a síkban lehet tartós. Franco tábornok vissza fogja utasítani kormányának olyan elismerését, amely kompromisszumon alapulna.

A Franco-kormány elismerése London, február 15. Az angol alsóházban Henderson kérdésére Chamberlain kijelentette, az angol kormány szívből óhajtja, hogy a spanyolországi viszály újabb vérontás nélkül érjen véget. Az angol kormány mindkét féllel kapcsolatban áll arra az esetre, ha ezeknek közvetítésre volna szükségük. Pillanatnyilag a kormány nem hiszi, hogy kívánatos volna, hogy az angolok vállalják egy ilyen megegyezési terv javaslatának felelősségét.

Mander liberális képviselőnek azon kérdésére, vajjon a miniszterelnök a francia kormánnyal egyetértésben akar-e eljárni Franco tábornok elismerése ügyében, Chamberlain azt kérte, hogy a kérdést írásban vizsgálják hozzá.

A szovjet felmondotta a Saland-szigetek semlegességéről szóló egyezményt

Stockholm, február 15. A Stefani ügynökség jelentése szerint Szovjet-Oroszország felmondotta állítólag az 1921-es egyezményt, amely kezeskedett a Saland-szigetek semlegességéért. A szovjet értésre adta az illetékeseknek, hogy helyteleníti Finnországnak ezen szigetek militarizálására irányuló intézkedéseit, mert a szovjet véleménye szerint háboru esetén Németország e szigeteket elfoglalná, erődiményeit támadási bázisul használná fel szovjetország terület ellen, tengeralttjárók és főleg repülőgépek segítségével, amelyek bombázhatnák Leningrádot.

Elmarad Mussolini torinói beszéde

London, február 15. A Daily Mail úgy értesül, hogy Mussolini a pápa halála miatt nem tartja meg torinói beszédét.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

Hermes szerencséje kimeríthetetlen

10-edszer fizetjük a

6 millió

főnyereményt

ez alkalommal az 57793 számmal.

1 milliót

a cluji fióknál a 33.658 számmal D. J. hivatalnoknak

Ugyancsak a cluji fióknál 100.000 lejt 21691 d) 33667 b) és 33667 c).

A fentiekben kívül a mi Colecturánk ból nyerték

1 millió 33658 S. I. Matca
1 millió 46812 S. I. Matca
505.967 Anexa
306253 Anexa
530895 Anexa

200.000 lejt 19971 S. I., 24565 S. I. 26226, 36114 S., 78243 S. I.

Es számtalan egyéb 100.000 és kisebb nyeményt.